

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

- 1 Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme (METGE) Projesi Kapsamında Hazırlanan "Trikotaj, Giyim Teknolojisi, El Sanatları ve Teknolojisi, Moda Tasarım, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Tasarım Teknolojisi, Ağır İlaç ve Gıda Teknolojisi" Çerçeve Öğretim Programları 697
- 2 İlköğretim Okulu Matematik Dersi Öğretim Programının Kabulü 719
- 3 Anadolu Teknik Lisesi Kalıp Bölümü Haftalık Ders Çizelgesi ve Öğretim Programları, Anadolu Meslek Lisesi Boya-Apre, Elektronik, Kalıp ve Kuyumculuk Bölümleri Haftalık Ders Çizelgeleri ile Anadolu Teknik Lisesi Japonca Hazırlık, IX, X, XI ve XII. Sınıflara ait Meslek Dersleri Öğretim Programları 720
- 4 Sağlık Karneleri 731
- 5 Duyurular 733

BU DERGİDEKİ YÖNETMELİKLER, KARARLAR, GENELGELER VE DUYURULAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR.

1	16	31	46	61
2	17	32	47	62
3	18	33	48	63
4	19	34	49	64
5	20	35	50	65
6	21	36	51	66
7	22	37	52	67
8	23	38	53	68
9	24	39	54	69
10	25	40	55	70
11	26	41	56	71
12	27	42	57	72
13	28	43	58	73
14	29	44	59	74
15	30	45	60	75

Abone kaydının yapılabilmesi için abone bedeli olan 6.000.000.TL illerde Defterdarlık Muhasebe Müdürlüklerine, ilçelerde Mal Müdürlüklerine (Çeşitli gelirler faslına) yatırılarak vazne alındısının aslının açık adresinizle birlikte "Millî Eğitim Bakanlığı-Yayımlar Dairesi Başkanlığı-Teknikokullar-Ankara" adresine gönderilmesi gerekmektedir.

MILLÎ EĞİTİM BASIMEVİ-İSTANBUL 1998

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YAYIMLAR DAİRESİ BAŞKANLIĞINCA
AYDA BİR ÇIKARILIR

CİLT: 61

TEMMUZ 1998

SAYI: 2490

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞI

Karar Sayısı : 61

Karar Tarihi : 31/03/1998

Konu : Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik
Orta Öğretim Kurumları Öğrencilerinin Okul
ve İşletmelerde Meslek Eğitimi Yönetmeliği

Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'nün 27/10/1997 tarih ve B.08.0.ETÖ.0.10.01.05.05. 251-8452 sayılı teklif yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülerek uygun bulunan "Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumları Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Meslek Eğitimi Yönetmeliği"nin ekli örneğine göre kabulü kararlaştırıldı.

Hikmet ULUĞBAY
Millî Eğitim Bakanı

Orhan ÖZDOĞANLAR
Kurul Başkanı

Güler ŞENÜNER
Üye

Dr.Ezdiyar KARABULUT
Üye

Nazım İrfan TANRIKULU
Üye

Ömer ÖZÜDURU
Üye

Süremeli AĞDEMİR
Üye

Mustafa ERTÜRK
Üye

Selahattin MEYDAN
Üye

Haşim AYAOKUR
Üye

Sevim ÇAMELİ
Üye

Ömer AÇIKEL
Üye

Dr. Veli KILIÇ
Üye

**MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI MESLEKİ VE TEKNİK ORTA ÖĞRETİM
KURUMLARI ÖĞRENCİLERİNİN OKUL VE İŞLETMELERDE
MESLEK EĞİTİMİ YÖNETMELİĞİ**

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, meslekî ve teknik orta öğretim kurumları öğrencilerinin okul ve işletmelerde yapacakları meslek eğitimi ile ilgili esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik, Bakanlığa bağlı meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarını ve 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun 2. maddesinin (a) bendinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşları, 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu ile kurulan meslek kuruluşları ile iş yerlerini kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu ve 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,

Okul: 3308 sayılı Kanun kapsamındaki programların uygulandığı meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarını,

İşletmeler: 17/07/1964 tarihli ve 507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanunu, 08/03/1950 tarihli ve 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu, 01/06/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu ile kurulan meslek kuruluşlarına üye iş yerlerini, mal ve hizmet üreten kamu kuruluşlarını; Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bağlı iş yerleri ile Dışişleri Bakanlığına bağlı Devlet Konukevleri hariç olmak üzere işçi çalıştırıp çalıştırılmadığına bakılmaksızın döner sermayeli iş yerlerini,

Öğretmen: Meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarındaki atölye ve meslek dersleri öğretmenlerini,

Usta Öğretici: Ustalık yeterliliğini kazanmış, öğrencilerin iş yerlerindeki eğitiminden sorumlu, meslek eğitimi tekniklerini bilen ve uygulayan kişiyi,

Eğitim Personeli: Meslekî yeterliliğe sahip meslekî ve teknik öğretim okulları öğrencilerinin üretim ve hizmet sektörüne ait iş yerlerindeki eğitiminden sorumlu, iş pedagojisi eğitimi almış meslek eğitimi tekniklerini bilen ve uygulayan kişiyi,

İşletmelerde Meslek Eğitimi: Meslekî ve teknik orta öğretim kurumu öğrencilerinin beceri eğitimlerini işletmelerde, teorik eğitimlerini ise okulda veya işletme ve kurumlarca tesis edilen eğitim merkezlerinde yapılan eğitim uygulamalarını,

Koordinatör: İşletmelerdeki meslek eğitiminde; iş yerlerinin tespiti, eğitimin planlanması, koordinasyonu ve takibi ile görevli okul müdür yardımcısını veya öğretmeni,

Beceri Eğitimi: Temrin, iş, proje, deney, hizmet şeklinde uygulamalı olarak yapılan eğitimi,

Yoğunlaştırılmış Eğitim: Meslek derslerinden teorik ve uygulamalı olanların bloklaştırılmış olarak okutulmasını,

Telafi Eğitimi: İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin; uygulamalı meslek dersleri programlarındaki bazı konuların eğitiminin çeşitli nedenlerle o işletmede yapılamaması durumunda, bu eğitimin okulda veya başka bir işletmede tamamlanmasını,

Personel: Görev ve çalışma statüsüne bakılmaksızın iş yerinde 1475 sayılı İş Kanununa tabi olarak çalışanların tamamını, ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Meslek Eğitimi Kapsamına Alma ve Eğitim Uygulamaları

BİRİNCİ BÖLÜM

Kapsama Alma ile İlgili Hususlar

Kapsama Alınacak İş Kolu ve Meslek Alanlarının Tespiti

Madde 5- Bakanlıkça işletmelerde meslek eğitimi kapsamına alınan illerde her yıl ocak ayı itibarıyla; Kanunda belirtilen şartları taşıyan ve işletmelerde meslek eğitimi yaptırmakla yükümlü olan işletmelerin listesi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bölge Müdürlüğünce şubat ayı içinde İl Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kuruluna bildirilir.

Bu işletmelerin meslek eğitimine uygunluğu, eğitim yapılacak okulların meslek alanları, eğitim görececek öğrenci sayıları ile ilde meslekî eğitim yapılmasına ihtiyaç duyulan yeni meslek alanları; işletme tespit komisyonları aracılığı ile İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu tarafından belirlenip kurul kararına bağlanarak her yıl nisan ayının sonuna kadar Bakanlığın ilgili genel müdürlüklerine teklif edilir.

İşletmelerin Belirlenmesi

Madde 6- Meslek eğitimi yaptırmakla yükümlü iş yerinin, bu eğitime uygun olup olmadığı, iş yerinin faaliyet konusu ile ildeki işletme sayısı dikkate alınarak İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunca kurulan komisyon veya komisyonlar tarafından tespit edilir.

a) Söz konusu komisyon veya komisyonlar, ilin çıraklık ve meslekî teknik eğitiminden sorumlu millî eğitim müdür yardımcısı veya şube müdürünün başkanlığında;

1) Koordinatör,

2) İlgili alanda eğitim veren okul türlerinden birer meslek alanı öğretmeni,

3) İlgili meslek alanını temsil eden odalardan katılacak bir temsilciden meydana gelir.

b) İşletmelerin eğitime uygunluğunun tespitinde;

1) Öğretim programlarına uygun üretim veya hizmet yapılması,

2) Öğretim programının en az % 80'ini uygulamaya imkân verecek donatım ve tehzizatın bulunması,

3) Kanunda belirtilen sayıdan fazla personel çalıştıran işletmelerin üretim üniteleri içinde veya yakınında müstakil eğitim birimi veya yeri bulunması,

4) Kanunda belirtilen sayıdan fazla personel çalıştıran işletmelerin eğitimi yapılacak meslek alanlarında sadece eğitimle görevli usta öğretici bulundurulması,

5) Öğrencilerin giyinme, soyunma ve temizlik ihtiyacı için uygun mekân bulunması,

6) Bir önceki ders yılında bu işletmede meslek eğitimi uygulanmış ise; eğitimin Bakanlıkça tespit edilen esas ve usullere uygun olarak yapılmış olması hususları dikkate alınır.

Bu hususlar, her ders yılı için yeniden tespit edilerek işletmeyle okul yönetimi arasında bir protokol imzalanır. Öğrencilerin veya velilerinin meslek eğitimi için işletme aramalarına meydan verilmez.

Komisyon, yapılan bu tespitlerin nisan ayı içinde bir rapora bağlayarak, İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kuruluna bildirir.

İşletmelerde meslek eğitimine alınacak öğrencilerin; sayısı, meslek alanı, okulu ve hangi işletmede kaç öğrencinin meslek eğitimi göreceği İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunca belirlenir, karar haziran ayının sonuna kadar ilgili okul müdürlüklerine bildirilir.

Özellik arz eden iş ve sektörlerde iş yeri belirlenmesinde; coğrafi bölge veya il sınırları yanında; sanayi yatırımlarının yoğunluk kazandığı sanayi bölgeleri de göz önünde bulundurulur. Bu tür iş yerlerinin belirlenmesi, ilgili illerin eşgüdümü ile gerçekleştirilir.

Kanunda Belirtilen Sayıdan Az Personel Çalıştıran İşletmelerden Eğitime Uygun Olanların Tespiti

Madde 7- Kanunda belirtilen sayıdan az personel çalıştıran işletmelerden; öğrencilere, meslek eğitimi yaptıracağını yazılı olarak ilgili okul müdürlüğüne bildirenlerin meslek eğitimine uygun olup olmadığı, okul müdürlüğüne ilgili alan öğretmenlerinden kurulan komisyonca incelenir. Komisyon tarafından uygun görülen işletmelerde de meslek eğitimi yapılabilir.

Bu işletmelerin eğitime uygunluğu, eğitim yapılacak meslek alanı ve eğitim görececek öğrenci sayılarının tespiti ile ilgili hususlarda bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Bir işletmede, değişik meslek alanlarında eğitim gören toplam öğrenci sayısı, o işletmedeki personel sayısının yüzde beşinden az, yüzde onundan fazla olamaz. Öğrenci sayısının tespitinde kesirler tam sayıya yükseltilir.

Kapsama Alma

Madde 8- İşletmelerde meslek eğitimi kapsamına alınacak iller, iş kolları ve yeni meslek alanları, Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun uygun görüşü alındıktan sonra, Bakanlıkça belirlenir ve Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulur.

Sözleşme İmzalanması ve Sigorta İşlemleri

Madde 9- İşletmelerde meslek eğitimi görececek öğrencilerin sözleşmesi, okuldaki eğitimin sona erdiği tarihten itibaren ders yılı başına kadar okul müdürlüğü ve işletme yetkilileri arasında imzalanır. İlgili sınıfın sonunda öğrencinin veya işletmenin durumunda değişiklik olması halinde sözleşme uzatılır veya feshedilir.

İşletmelerde meslek eğitimi görececek öğrencilerin sigorta işlemleri; Aday Çırak, Çırak ve İşletmelerde Beceri Eğitimi Gören Öğrencilerin Sigorta İşlemleri Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre yapılır ve öğrencilerin işletmede eğitime başladıkları tarihe kadar tamamlanır.

İKİNCİ BÖLÜM Eğitim Uygulaması

Beceri Eğitimi

Madde 10- Kapsama alınan okul ve meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilerin; 11. sınıftan itibaren öğretim programlarında belirtilen meslek derslerinden uygulamalı olanların eğitimlerini işletmelerde görmeleri esastır.

Ancak, zorunlu durumlarda; 10. sınıf öğrencilerinin de beceri eğitimi için işletmelere gönderilmesine, İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü alınarak valilikçe karar verilir.

Bakanlık ile kamu ve özel kurum ve kuruluşları arasında yapılan protokollere veya teknik iş birliği proje anlaşmalarına göre, eğitim yapan okul ve meslek alanlarındaki öğrencilerin, işletmelerde gerçekleştirilecek uygulamalı meslek eğitimleri, bu protokol veya proje anlaşmalarında belirtilen hükümlere göre yürütülür.

Sektörün özelliği, çalışma ve kapasite durumu ile okul ve iklim şartları da dikkate alınmak suretiyle yılın belli zamanlarında faal olan meslek alanlarında öğrenim gören öğrenciler, 9. veya 10. sınıftan itibaren meslek eğitimlerini işletmelerde yoğunlaştırılmış olarak görebilirler.

Her öğrenci, meslek alanının öğretim programındaki ilgili sınıfa ait; temrin, iş, proje, deney veya hizmetin en az % 80'ini yapmak ve uygulamalardan başarılı olmak zorundadır.

Prensip olarak, öğrencilerin meslek eğitimlerini aynı iş yerinde sürdürmeleri esastır. Ancak, ilgili sınıfa ait uygulamaların bir kısmının işletmelerde yapılamaması durumunda, eksik kalan bu uygulamalar, ders yılının son bir ayı içinde başka işletmelerde veya okulda telafi eğitimi yoluyla tamamlanır.

Telafi eğitimi, işletme ile okul müdürlüğü arasında varılacak mutabakat sonucu ders yılı içerisinde de yapılabilir.

Telafi eğitimi; öğrencinin meslek alanına ait işletmede görmediği program konuları tespit edilerek okul müdürlüğüne hazırlanan telafi eğitimi programına göre yürütülür.

Teorik Eğitim

Madde 11- Meslek derslerinin teorik eğitimi, okullarda veya işletmelerce tesis edilen eğitim merkezlerinde yapılabilir.

Bu eğitim;

a) Aynı sınıf ve bölümdeki öğrencilerin tamamının aynı işletmede meslek eğitimi görmesi, işletmede eğitim merkezi bulunması ve işletme yönetiminin isteği durumunda o işletmede,

b) Birbirlerine yakın, değişik işletmelerde meslek eğitimi gören aynı sınıf ve bölümdeki öğrencilerin eğitimi, bu işletmelerden uygun olanında,

c) Yukarıdaki imkânların mevcut olmaması durumunda okulda yapılır.

Ancak, en az sekiz kişilik öğrenci grubunun bulunması durumunda meslek derslerinin teorik eğitimi işletmede yapılır.

İşletme yönetiminin talebi üzerine okul müdürlüğüne, ilgili meslek derslerinin teorik eğitimini yaptıracak öğretmenler işletmede görevlendirilir. Bu durumdaki öğretmenlerin ek ders ücreti işletme tarafından ödenir.

Teorik Eğitim İçin İzin

Madde 12- İşletmeler; öğrencilere teorik eğitim için, okul müdürlüğüne düzenlenecek programa göre, haftada iki gün ücretli izin vermekle yükümlüdürler.

4) Kanunda belirtilen sayıdan fazla personel çalıştıran işletmelerin eğitimi yapılacak meslek alanlarında sadece eğitimle görevli usta öğretici bulundurulması,

5) Öğrencilerin giyinme, soyunma ve temizlik ihtiyacı için uygun mekân bulunması,

6) Bir önceki ders yılında bu işletmede meslek eğitimi uygulanmış ise; eğitimin Bakanlıkça tespit edilen esas ve usullere uygun olarak yapılmış olması hususları dikkate alınır.

Bu hususlar, her ders yılı için yeniden tespit edilerek işletmeyle okul yönetimi arasında bir protokol imzalanır. Öğrencilerin veya velilerinin meslek eğitimi için işletme aramalarına meydan verilmez.

Komisyon, yapılan bu tespitlerin nisan ayı içinde bir rapora bağlayarak, İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kuruluna bildirir.

İşletmelerde meslek eğitimine alınacak öğrencilerin; sayısı, meslek alanı, okulu ve hangi işletmede kaç öğrencinin meslek eğitimi göreceği İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunca belirlenir, karar haziran ayının sonuna kadar ilgili okul müdürlüklerine bildirilir.

Özellik arz eden iş ve sektörlerde iş yeri belirlenmesinde; coğrafi bölge veya il sınırları yanında; sanayi yatırımlarının yoğunluk kazandığı sanayi bölgeleri de göz önünde bulundurulur. Bu tür iş yerlerinin belirlenmesi, ilgili illerin eşgüdümü ile gerçekleştirilir.

Kanunda Belirtilen Sayıdan Az Personel Çalıştıran İşletmelerden Eğitime Uygun Olanların Tespiti

Madde 7- Kanunda belirtilen sayıdan az personel çalıştıran işletmelerden; öğrencilere, meslek eğitimi yaptıracağını yazılı olarak ilgili okul müdürlüğüne bildirenlerin meslek eğitimine uygun olup olmadığı, okul müdürlüğünce ilgili alan öğretmenlerinden kurulan komisyonca incelenir. Komisyon tarafından uygun görülen işletmelerde de meslek eğitimi yapılabilir.

Bu işletmelerin eğitime uygunluğu, eğitim yapılacak meslek alanı ve eğitim görececek öğrenci sayılarının tespiti ile ilgili hususlarda bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Bir işletmede, değişik meslek alanlarında eğitim gören toplam öğrenci sayısı, o işletmedeki personel sayısının yüzde beşinden az, yüzde onundan fazla olamaz. Öğrenci sayısının tespitinde kesirler tam sayıya yükseltilir.

Kapsama Alma

Madde 8- İşletmelerde meslek eğitimi kapsamına alınacak iller, iş kolları ve yeni meslek alanları, Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun uygun görüşü alındıktan sonra, Bakanlıkça belirlenir ve Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulur.

Sözleşme İmzalanması ve Sigorta İşlemleri

Madde 9- İşletmelerde meslek eğitimi görececek öğrencilerin sözleşmesi, okuldaki eğitimin sona erdiği tarihten itibaren ders yılı başına kadar okul müdürlüğü ve işletme yetkilileri arasında imzalanır. İlgili sınıfın sonunda öğrencinin veya işletmenin durumunda değişiklik olması halinde sözleşme uzatılır veya feshedilir.

İşletmelerde meslek eğitimi görececek öğrencilerin sigorta işlemleri; Aday Çırak, Çırak ve İşletmelerde Beceri Eğitimi Gören Öğrencilerin Sigorta İşlemleri Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre yapılır ve öğrencilerin işletmede eğitime başladıkları tarihe kadar tamamlanır.

İKİNCİ BÖLÜM Eğitim Uygulaması

Beceri Eğitimi

Madde 10- Kapsama alınan okul ve meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilerin; 11. sınıftan itibaren öğretim programlarında belirtilen meslek derslerinden uygulamalı olanların eğitimlerini işletmelerde görmeleri esastır.

Ancak, zorunlu durumlarda; 10. sınıf öğrencilerinin de beceri eğitimi için işletmelere gönderilmesine, İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü alınarak valilikçe karar verilir.

Bakanlık ile kamu ve özel kurum ve kuruluşları arasında yapılan protokollere veya teknik iş birliği proje anlaşmalarına göre, eğitim yapan okul ve meslek alanlarındaki öğrencilerin, işletmelerde gerçekleştirilecek uygulamalı meslek eğitimleri, bu protokol veya proje anlaşmalarında belirtilen hükümlere göre yürütülür.

Sektörün özelliği, çalışma ve kapasite durumu ile okul ve iklim şartları da dikkate alınmak suretiyle yılın belli zamanlarında faal olan meslek alanlarında öğrenim gören öğrenciler, 9. veya 10. sınıftan itibaren meslek eğitimlerini işletmelerde yoğunlaştırılmış olarak görebilirler.

Her öğrenci, meslek alanının öğretim programındaki ilgili sınıfa ait; temrin, iş, proje, deney veya hizmetin en az % 80'ini yapmak ve uygulamalardan başarılı olmak zorundadır.

Prensip olarak, öğrencilerin meslek eğitimlerini aynı iş yerinde sürdürmeleri esastır. Ancak, ilgili sınıfa ait uygulamaların bir kısmının işletmelerde yapılamaması durumunda, eksik kalan bu uygulamalar, ders yılının son bir ayı içinde başka işletmelerde veya okulda telafi eğitimi yoluyla tamamlanır.

Telafi eğitimi, işletme ile okul müdürlüğü arasında varılacak mutabakat sonucu ders yılı içerisinde de yapılabilir.

Telafi eğitimi; öğrencinin meslek alanına ait işletmede göremediği program konuları tespit edilerek okul müdürlüğünce hazırlanan telafi eğitimi programına göre yürütülür.

Teorik Eğitim

Madde 11- Meslek derslerinin teorik eğitimi, okullarda veya işletmelerce tesis edilen eğitim merkezlerinde yapılabilir.

Bu eğitim;

a) Aynı sınıf ve bölümdeki öğrencilerin tamamının aynı işletmede meslek eğitimi görmesi, işletmede eğitim merkezi bulunması ve işletme yönetiminin isteği durumunda o işletmede,

b) Birbirlerine yakın, değişik işletmelerde meslek eğitimi gören aynı sınıf ve bölümdeki öğrencilerin eğitimi, bu işletmelerden uygun olanında,

c) Yukarıdaki imkânların mevcut olmaması durumunda okulda yapılır.

Ancak, en az sekiz kişilik öğrenci grubunun bulunması durumunda meslek derslerinin teorik eğitimi işletmede yapılır.

İşletme yönetiminin talebi üzerine okul müdürlüğünce, ilgili meslek derslerinin teorik eğitimini yaptıracak öğretmenler işletmede görevlendirilir. Bu durumdaki öğretmenlerin ek ders ücreti işletme tarafından ödenir.

Teorik Eğitim İçin İzin

Madde 12- İşletmeler; öğrencilere teorik eğitim için, okul müdürlüğünce düzenlenecek programa göre, haftada iki gün ücretli izin vermekle yükümlüdürler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Yoğunlaştırılmış Eğitim

Yoğunlaştırılmış Eğitim

Madde 13- Her sınıfa ait teorik ve uygulamalı eğitim, yoğunlaştırılmak suretiyle de yapılabilir. Yoğunlaştırılmış eğitime ait çalışma takvimi ile diğer esas ve usuller, okul müdürlüğü ve işletme yetkilileri arasında düzenlenecek bir protokolle belirlenir.

Madde 14- İşletmelerde meslek eğitimine ders yılı başında başlanır. Haftada üç gün işletmede beceri, iki gün de okulda veya eğitim merkezinde teorik eğitim yapılması esastır.

Sektörün özelliği, çalışma ve kapasite durumu ile okul ve iklim şartları da dikkate alınmak suretiyle yılın belli zamanlarında faal olan meslek alanlarında işletmelerdeki beceri eğitimine, ilgili sektörün yoğun olduğu mevsim esas alınarak başlanır ve kesintisiz olarak sürdürülür.

Madde 15- Yoğunlaştırılmış programların uygulanması durumunda; teorik veya uygulamalı derslerin öğretim süresi, bu derslerin ders yılı içinde okutulması gereken ders saati sayısından az olamaz.

Meslek derslerinden teorik olanlar ders yılı içerisinde okutulur.

Çalışma Takvimi

Madde 16- Çalışma takviminin hazırlanmasında, Bakanlıkça belirlenen meslek eğitimi uygulamalarına ilişkin esaslara uyulur.

ÜÇÜNCÜ KISIM Görev ve Sorumluluklar

BİRİNCİ BÖLÜM Meslek Eğitimi Uygulamasında Görev Alacak Usta Öğretici ve Eğitim Personeli

Teorik Eğitimde Görev Alacak Usta Öğretici ve Eğitim Personeli

Madde 17- Okulda veya işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilerin teorik eğitimi, okulun kadrolu veya ücretli öğretmenleri tarafından yaptırılır.

İşletmelerde Beceri Eğitiminde Görev Alacak Usta Öğretici ve Eğitim Personeli

Madde 18- İşletmelerde beceri eğitimi usta öğreticiler veya eğitim personeli tarafından yaptırılır.

Usta öğreticilerin ve eğitim personelinin görevleri şunlardır:

a) İşletmelerde yapılacak beceri eğitiminin plânlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla okul ve işletme yetkililerince yapılacak toplantılara katılmak,

b) Öğrencilerin görecekleri teorik konuları da dikkate alarak eğitim uygulamasına ait plânlar yapmak ve eğitime başlanılan ilk hafta içinde plânları işletme yetkilisi ile okul müdürünün onayına sunmak,

c) Öğrencilerin, işletmelerde yapacakları uygulamalı eğitime devam durumlarını günü gününe takip ederek sonuçlarını işletme yetkililerine bildirmek,

ç) Öğrencilerin dönem içi başarı durumlarını tespit ederek sonuçlarını işletme yetkililerine bildirmek,

d) Eğitim hizmetlerini mevzuatına göre yapmak, bu konuda okul ve işletmelerin yapacakları hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmak,

e) İşletmelerde yapılacak eğitim faaliyetlerinde, çalışma takvimine uymak,

f) Göreve gelememeleri durumunda, mazeretlerini zamanında işletme yetkililerine bildirmek,

g) Beceri eğitimi gören her öğrencinin yaptığı temrin veya çalışmaların resimlerini, projelerini ve değerlendirme çizelgelerini muhafaza etmek üzere birer iş dosyası tutmasını sağlamak,

ğ) Yapılan her işin değerlendirilmesini resim, proje ve çizelge üzerinde yapmak ve öğrenci ile birlikte imzalamaktır.

Öğrenci Grubu

Madde 19- İşletmelerde aynı meslek alanında beceri eğitimi gören en fazla 16 kişilik öğrenci grubu için en az bir usta öğretici veya eğitim personeli görevlendirilir.

İKİNCİ BÖLÜM İşletme ve Okul Müdürünün Sorumluluğu ile Koordinatörün Görevleri

Beceri Eğitimi Yaptıracak İşletmelerin Sorumlulukları

Madde 20- Beceri eğitimi yaptıracak işletmelerin sorumlulukları şunlardır:

a) Öğrencilerin işletmede yapacakları beceri eğitimi, bu eğitime katılacak öğrenci sayısı ve eğitimin uygulanışı ile ilgili esasları düzenleyen protokolü İşletme Tespit Komisyonu ile birlikte imzalamak ve eğitimi çalışma takvimine uygun olarak yaptırmak,

b) Beceri eğitiminin, ilgili meslek alanı öğretim programına uygun olarak işletmece belirlenecek yerde yapılmasını sağlamak,

c) İşletmede beceri eğitimi yapılacak alanların her biri için, öğrencilerin beceri eğitiminden sorumlu olmak üzere; ustalık veya mesleki yeterliğe sahip ve iş pedagojisi eğitimi görmüş yeter sayıda ve nitelikte usta öğreticiyi veya eğitim personeli görevlendirmek,

ç) Beceri eğitimi için gerekli olan temrin malzemelerini temin etmek,

d) İşletmede beceri eğitimi gören öğrenciye, yaşına uygun asgari ücretin % 30'undan az olmamak üzere ödenecek ücret miktarı, ücret artışı ve diğer imkânları kapsayan eğitim sözleşmesini okul müdürü ile birlikte imzalamak,

e) Öğrencilerin devam durumlarını takip ederek devamsızlıklarını, hastalık izinleri ile beceri eğitiminde almış oldukları puanları, süresi içinde ilgili okul müdürlüğüne bildirmek,

f) Öğrencilere telafi eğitimi süresince ve okulda yapılacak sınavlar için belirtilen günlerde ücretli izin vermek,

g) Öğrencilere yarı yıl ve yaz tatili süresince toplam bir ay ücretli izin vermek,

ğ) Uygulamalı derslerden öğrencilere bir ders yılı içinde devamsızlıktan sayılmak ve azami devamsızlık süresini geçmemek üzere, ilgili okul müdürlüğünün de görüşünü alarak ücretsiz mazeret izni vermek,

h) Beceri eğitimi başladıktan sonra personel sayısında azalma olması durumunda da eğitime alınmış olan öğrencileri, okuldaki mezun oluncaya kadar işletmede eğitime devam ettirmek,

ı) Öğrencilerin iş kazaları ve meslek hastalıklarından korunması için gerekli önlemleri almak,

i) Eğitimi yapılan meslek alanlarının öğretim programlarında bulunduğu halde; işletmedeki imkânsızlıklar nedeniyle öğretilmeyen konuların öğretimi için okul müdürü ile iş birliği yapmak,

j) Öğrencilerin ilgili döneme ait puan çizelgelerini, dönem sonundan beş gün önce kapalı zarf içinde ilgili okul müdürlüğüne teslim etmektir.

Okul Müdürünün Görev ve Sorumlulukları

Madde 21- Öğrencileri beceri eğitimi için işletmelere gönderen okul müdürünün görev ve sorumlulukları şunlardır:

a) İşletmede beceri eğitimi gören öğrenciye, asgari ücretin %30'undan az olmamak üzere ödenecek ücret miktarı, ücret artışı ve diğer imkânlar konusunda işletmelerle eğitim sözleşmesini imzalamak,

b) Eğitimi yapılacak meslek alanlarıyla ilgili öğretim programlarının ve öğrencilerin işletmede yaptıkları faaliyetlerle ilgili formların ders yılı başında işletmelere verilmesini sağlamak,

c) İşletmelerdeki beceri eğitiminin nitelikli personel tarafından yapılmasını sağlamak,

ç) İşletmelerdeki beceri eğitiminin ilgili meslek alanı öğretim programlarına uygun olarak yapılmasını sağlamak,

d) Öğrencilerin sınıf geçme ile ilgili iş ve işlemlerinin düzenli bir şekilde yapılmasını sağlamak,

e) Öğrencilerin ücretli ve ücretsiz mazeret izinleri ile devam durumlarının sağlıklı bir şekilde takip edilmesini ve kayıtlarının tutulmasını sağlamak,

f) İşletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilerin sigorta primlerine ait işlemleri Aday Çırak, Çırak ve İşletmelerde Beceri Eğitimi Gören Öğrencilerin Sigorta İşlemleri Hakkında Yönetmelik esaslarına göre yürütmek,

g) İşletmelere gönderilecek öğrencilerin seçimini yapmak ve bunları işletmeye bildirmek,

ğ) İşletmelerde öğrencilerin meslek eğitiminden sorumlu usta öğretici veya eğitim personelinin yetiştirilmesi için iş pedagojisi kursları açmak, başarılı olanlara "Usta Öğretici" belgesi vermek, bununla ilgili kayıtları tutmak,

h) İşletmelerde meslek eğitiminin öğretim programına uygun olarak yürütülmesinde ve okul işletme arasında eğitimde sürekli iş birliğini sağlamak amacıyla; ilgili bölümdeki öğretmen, öğrenci, işletme sayısı ve işletmelerin okula uzaklıkları dikkate alınarak atölye ve meslek dersleri öğretmenlerinden okulda görev vermek kaydıyla aylık karşılığı ve zorunlu ek ders ücreti karşılığında yeter sayıda koordinatör görevlendirmek ve bununla ilgili faaliyetleri sürekli olarak denetlemek,

ı) İşletmelerde görevli usta öğretici ve eğitim personelinin hizmet içi eğitiminde, okulun personel ve diğer imkânlarıyla yardımcı olmak,

i) İşletmelerde yapılan beceri eğitiminde amaçlanan hedeflere ulaşılması için işletme yetkilileri ile iş birliği yaparak eğitimle ilgili gerekli önlemleri almak,

j) İşletme yetkilileriyle yapılan toplantılara başkanlık yapmaktır.

Koordinatörün Görevleri

Madde 22- Okul müdürlüğünce görevlendirilen Koordinatörün görevleri şunlardır:

a) İşletmelerde meslek eğitimi uygulamasının plânlı bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla alınacak önlemleri tespit edip okul müdürlüğüne bildirmek,

b) İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu çalışmalarına katılmak, eğitim sırasında tespit ettiği hususlarla ilgili olarak kurula bilgi vermek,

c) Öğretim programlarında, işletmelerdeki uygulamalar sırasında ortaya çıkan eksiklikleri tespit ederek program geliştirme çalışmalarında değerlendirilmek üzere hazırlayacağı raporu okul yönetimine vermek,

ç) İşletmelerde meslek eğitimi hususunda, işletme yetkilileri ile usta öğreticiler ve eğitim personeline rehberlikte bulunmak,

d) İşletmelerdeki usta öğreticilerin ve eğitim personelinin hizmet içi eğitimden geçirilmesini sağlamak amacıyla, işletme yönetiminin de görüşü alınarak gerekli plânlamayı yapmak, hizmet içi eğitim programını hazırlamak ve okul müdürlüğüne sunmak,

e) Beceri eğitimi yaptırılacak işletmelerin, eğitimi yapılacak meslek alanı ve öğretim programına uygunluğunu tespit etmek amacıyla kurulan komisyon çalışmalarına katılmak,

f) Öğrencilerin başarı, devam ve disiplin durumunu kontrol ederek işletme kayıtlarındaki bilgilerin, zamanında okul müdürlüğüne iletilmesini sağlamak,

g) İşletme yetkilileri ile iş birliği yaparak iş yerine uyum sağlayamayan öğrencileri tespit etmek, bu hususta alınacak önlemleri okul müdürlüğüne bildirmek,

ğ) Okul ile işletme arasında imzalanan sözleşmenin uygulanması sırasında ortaya çıkan aksaklıkları tespit etmek ve okul müdürlüğüne bildirmek,

h) İlgili döneme ait puan çizelgelerinin işletme yetkilisince doldurularak dönem sona ermeden beş gün önce, okul müdürlüğüne teslim edilmesini sağlamak,

ı) İşletmelerde meslek eğitimi konusunda okul müdürünün vereceği diğer görevleri yerine getirmek.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Dönemler, Değerlendirme ve Diğer Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Dönemler ve Değerlendirme

Dönemler

Madde 23- Okul ve işletmelerde beceri eğitimi uygulayan okullarda, bir ders yılı iki dönemden oluşur. Dönemlerin başlama ve bitiş tarihleri yıllık çalışma takvimi ile belirlenir.

Dosya Tutma

Madde 24- Beceri eğitimi işletmelerde gören öğrencilere; öğretim programlarına uygun olarak yapacakları temrin, iş, proje, deney ve hizmetlerle ilgili resimleri, projeleri ve değerlendirme çizelgelerini kapsayan beceri eğitimi ile ilgili bir iş dosyası tutturulur. Dosyadaki her resim, proje veya değerlendirme çizelgesi usta öğretici veya eğitim personeli ile öğrenci tarafından imzalanır.

İşletmeler yönünden gizlilik arz eden işlerin resim ve projeleri, iş dosyasına konulmaz. Bu resim ve projeler işletmece tutulacak ayrı bir dosyada muhafaza edilir. Bu dosyalar, dönem sonu beceri sınavı komisyonunca değerlendirilmek üzere işletme tarafından saklanır.

İş dosyası öğrencinin ikinci dönem beceri eğitimi puanları ile birlikte okul müdürlüğüne gönderilir.

Değerlendirme Esasları

Madde 25- İşletmelerde beceri eğitiminde uygulamalı derslerin sınavları ile temrin, iş, proje, deney ve hizmetler meslek alanlarının özelliğine göre belirlenecek esas ve ölçüler dahilinde değerlendirilir.

Değerlendirmeye esas olacak işlemler; temrin, iş, proje veya hizmet değerlendirme çizelgesi üzerinde ayrı ayrı gösterilir.

Sınavlar ve diğer eğitim uygulamaları, 100 puan üzerinden değerlendirilir. Öğrencinin aldığı puanların toplamı o işin veya hizmetin puanıdır.

Eğitim personeli tarafından öğrencilerin yaptıkları temrin, iş, proje, deney ve hizmetlere ait puanları gösterir bir çizelge tutulur. Bu çizelge, öğrencilerin mesleki bilgi ve becerilerindeki gelişmelerin takibinde de değerlendirilir.

Yıl Sonu Beceri Sınavı

Madde 26- İşletmede beceri eğitimi gören öğrenciler; ders yılının son haftasında yıl sonu beceri sınavına alınırlar.

Öğretim programlarında birden fazla uygulamalı ders bulunan meslek alanlarında, işletmede eğitimi yapılan her ders için yıl sonu beceri sınavı, sınav komisyonunun alacağı karara göre birlikte veya ayrı ayrı yapılabilir. Ancak bu derslerin değerlendirilmesi ayrı ayrı yapılır.

Sektörün özelliği, çalışma ve kapasite durumu ile okul ve iklim şartları da dikkate alınmak suretiyle yılın belli zamanlarında faal olan ve beceri eğitimi süresi ders yılı süresini aşan meslek alanlarındaki yıl sonu beceri sınavı, beceri eğitiminin bitimini takip eden hafta içinde yapılır.

Yıl sonu beceri sınavları, işletmenin usta öğreticileri veya eğitim personeli, ilgili okulun alan öğretmeni ve ilin o meslek alanındaki işveren kuruluşunu temsil eden üyelerden kurulan komisyon tarafından yapılır.

Yıl sonu beceri sınav soruları, öğretim programının içeriğinin en az % 80'ini kapsayacak şekilde hazırlanır.

Meslek eğitimini okulda gören öğrenciler için yıl sonu beceri sınavı uygulanmaz.

Yıl Sonu Başarısının Tespiti

Madde 27- İşletmelerde yapılan meslek eğitiminde öğrencilerin; her dönemde temrin, proje, iş, deney ve hizmet değerlendirilmesinden aldığı puanlar ve varsa telafi eğitimi süresince yaptıkları temrin, proje, iş ve hizmetlerden aldıkları puanların aritmetik ortalaması alınarak dönem notu takdir edilir.

İki dönem notlarının aritmetik ortalaması ile yıl sonu beceri sınavı notunun aritmetik ortalaması yıl sonu başarı notudur.

Yıl sonu beceri sınavı notu; iş dosyası ve sınav değerlendirilmesi sonucu takdir edilen puanların toplamının not olarak ifadesidir. Beceri sınavı 100 puan üzerinden değerlendirilir. Bunun; 80 puanı sınav, 20 puanı da iş dosyasına takdir edilir ve elde edilen puan nota çevrilir. Bu değerlendirmede yarım ve daha yukarı kesirler tam puana yükseltilir. Yarımdan küçük kesirler dikkate alınmaz.

Öğrencinin uygulamalı derslerden başarılı sayılabilmesi için iki dönem notlarının aritmetik ortalaması ile yıl sonu beceri sınavı notunun aritmetik ortalamasının en az geçer not olması ve yıl sonu sınavından da en az geçer not alması şartları aranır.

Dönem içinde özürleri nedeniyle eğitime devam edemeyen öğrencilerin devam ettikleri süre içindeki, temrin, proje, iş ve hizmet değerlendirilmesinden aldıkları puanlara göre dönem içi başarı durumları tespit edilir.

Teorik ve uygulamalı derslerin eğitimini okulda gören öğrencilerin yıl sonu başarı durumlarının tespitinde; Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM Diğer Hükümler

Evrakın Saklanması

Madde 28- Öğrencilerin sigorta işlemlerine ait evrak ile sözleşmelerinin birer örneği ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilir; birer örneği de okul dosyalarında saklanır.

İşletmelerde Meslek Eğitimi Görecek Öğrencilerin Belirlenmesi

Madde 29- Bir meslek alanında işletmelerde beceri eğitimi yapacak öğrenci sayısının, işletmelere gönderilecek öğrenci sayısından fazla olması durumunda; okul yönetimince ilgili bölüm şefinin başkanlığında kurulacak üç kişilik komisyon tarafından öğrencilerin;

- a) Bir önceki sınıfındaki başarısı,
 - b) Ailesinin ekonomik durumu,
 - c) Okuldan kısa süreli uzaklaştırma cezasından daha ağır ceza almamış olması,
- dikkate alınarak sıralaması ve seçimi yapılır.

Staj Çalışması

Madde 30- Bu Yönetmelik kapsamında en az bir dönem işletmelerde meslek eğitimi gören öğrenciler staj çalışmasını tamamlamış sayılırlar.

Eğitim Süresi

Madde 31- İşletmelerdeki meslek eğitimi, ders yılının sona erdiği tarihte tamamlanır. Sözleşmesi devam eden öğrenciler yaz aylarında da işletmelerdeki eğitimlerine devam ederler. Ancak, bu süre içerisinde isterlerse ücretli veya ücretsiz izin haklarını kullanabilirler.

Ek Ders Görevi

Madde 32- İşletmelerle iş birliği yapan okulların bu işle görevli yönetici ve öğretmenleri, işletmelerde görevli oldukları günlere rastlayan ücretli ders, ek ders, zorunlu ek ders ve egzersiz görevlerini yapmış sayılırlar.

Eğitimin Planlanması

Madde 33- İşletmelerde yapılan meslek eğitiminde, eğitimin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi konularındaki gerekli önlemler okul müdürü ve işletme yetkilisi tarafından alınır.

İşletmelerde yapılan eğitimin öğretim programlarına uygun olarak yürütülmesinden, kendi görev ve yetki alanlarıyla sınırlı olmak kaydıyla okul müdürü ve işletme yetkilisi birlikte sorumludur.

İşletme Şartlarına Uyuma

Madde 34- Öğrenciler, işletmelerin şartlarına ve çalışma düzenine uymak zorundadırlar. Üretim ve hizmetle ilgili olup gizliliği gerektiren konularda, başkalarına bilgi veremezler.

Grev ve Lokavt

Madde 35- İşletmelerde meslek eğitimi gören öğrenciler, toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kapsamı dışında kalırlar. Usta öğretici ve eğitim personeli grev ve lokavt kapsamı dışındadır.

Sekreteryaya Görevi

Madde 36- İşletme yetkilileri ile yapılan toplantıların sekreteryaya görevi, ilgili okul müdürlüğünce yürütülür.

Eğitimde Devamlılık

Madde 37- İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrenciler; okuldan mezun oluncaya kadar eğitime başladıkları işletmelerde, bu işletmede öğretim programının tamamının uygulanamaması durumunda başka işletmelerde veya okulda öğretim programını tamamlamak zorundadırlar.

Özel Durumlarda Devamsızlık

Madde 38- Beceri eğitimini işletmede gören öğrencilerden; uzun süreli tedaviyi gerektiren bir hastalıktan, yangın, deprem gibi doğal afetlerden dolayı eğitime devam edemeyen öğrenciler hakkında, Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uygulanır.

İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerden yukarıdaki durumları nedeniyle yıl sonu beceri sınavına katılamayanlara, özlük, sınav günü mesai saatinin bitimine kadar okul yönetimine bildirilmesi ve en geç üç gün içerisinde belgelendirilmesi kaydıyla:

- Özlük süresi ortalama yükseltme ve sorumluluk sınavları süresini aşmaması durumunda bu sınavlar döneminde,
 - Özlük süresi ortalama yükseltme ve sorumluluk sınavları süresini aşması durumunda, yeni ders yılının ilk haftası içerisinde,
- okul yönetimince uygun görülecek bir tarihte yeni bir sınav hakkı verilir.

Disiplin İşlemleri

Madde 39- İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerden disiplin kovuşturması gerektirecek davranışlarda bulunanların durumları işletme tarafından ilgili okul müdürlüğüne raporla bildirilir.

Bu öğrencilerin disiplin işlemleri, Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülür.

Devam Zorunluluğu

Madde 40- Bir ders yılı içinde, okul veya işletmeye toplam 20 gün özürsüz devam etmeyen öğrenciler notları ne olursa olsun başarısız sayılırlar.

İşletmelerde meslek eğitimi uygulamasında öğrencilerin devam-devamsızlıkları işletme tarafından tutulur ve aylık devam-devamsızlık çizelgeleri her ayın sonunda, dönem sonlarında ise bu çizelgeler dönem bitiminden beş gün önce okul yönetimine bildirilir.

Ders Saati

Madde 41- Okulda yapılan meslek eğitiminde ders saati; işletmede yapılan meslek eğitiminde ise iş saati esas alınır.

Eğitimin Gündüz Yapılması

Madde 42- Öğrencilerin işletmelerde görecekları beceri eğitimi gündüz yapılır.

Kullanılacak Belgeler

Madde 43- İşletmelerde meslek eğitimi uygulamasında kullanılacak belgeler Bakanlıkça düzenlenerek Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanır.

Seçmeli Meslek Dersleri

Madde 44- Öğrenciler, seçmeli meslek derslerinden uygulamalı olanları, işletmelerde; okul müdürlüğünce gerekli görülmesi durumunda da okulda görürler. Bu derslerin okulda verilmesi durumunda, cumartesi ve pazar günlerinde de ders yapılabilir.

Uyulacak Diğer Mevzuat

Madde 45- Bu Yönetmelikte yer almayan hususlar için; Meslekî ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği ile Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliğinin diğer hükümlerine göre işlem yapılır.

BEŞİNCİ KISIM**Yürürlük-Yürütme****Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat**

Madde 46- Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle 06/11/1986 tarihli ve 19273 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Meslekî ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Meslek Eğitimi Yönetmeliği ile 27/03/1993 tarihli ve 21534 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ders Geçme ve Kredi Sistemi Uygulayan Meslekî ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Meslek Eğitimi Yönetmeliği, bu yönetmeliklere tabi öğrencilerin okuma haklarının sona ereceği 1998-1999 öğretim yılı sonunda yürürlükten kalkar.

Yürürlük

Madde 47- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 48- Bu Yönetmelik hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞI

Karar Sayısı : 94

Karar Tarihi : 10/07/1998

Konu : Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Ücretleri

Tespit ve Tahsil Yönetmeliği'nin Bazı

Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Yönetmelik.

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nün 07/07/1998 tarih ve B.08.0.ÖÖG.-

19.02.14.020-56279 sayılı teklif yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülerek uygun bulunan "Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Ücretleri Tespit ve Tahsil Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Yönetmelik" in ekli örneğine göre kabulü kararlaştırıldı.

Hikmet ULUĞBAY
Millî Eğitim Bakanı

Orhan ÖZDOĞANLAR
Kurul Başkanı

Güler ŞENÖNER
Üye

Ömer ÖZÖDURU
Üye

Selahattin MEYDAN
Üye

Ömer AÇIKEL
Üye

Orhan ÖZALP
Üye

Dr. Ezdihar KARABULUT
Üye

Süremeli AĞDEMİR
Üye

Hasım AYAOKUR
Üye

Dr. Veli KILIÇ
Üye

Erhan AVUNDUK
Üye

Nazım İrfan TANRIKULU
Üye

Mustafa ERTÜRK
Üye

Sevim ÇAMELİ
Üye

Füsun KÖKSAL
Üye

**ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI ÖĞRENCİ ÜCRETLERİ TESPİT VE TAHSİL
YÖNETMELİĞİNİN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE
İLİŞKİN YÖNETMELİK**

Madde 1- 04/06/1988 tarihli ve 19832 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Ücretleri Tespit ve Tahsil Yönetmeliğinin değişik 5. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

*a) Özel Öğretim kurumları öğrenci ücretleri, her yıl Mayıs ayında, kurum tarafından tespit ve basın yoluyla ilân olunur. Bu ilânlarda; yıllık ücret tutarıyla birlikte, peşin veya süreli ödemeler ve kurumca belirlenecek indirimler kıstaslarıyla birlikte belirtilir.

Ayrıca öğrencilerine yemek, beslenme, taşıt, pansiyon ve benzeri hizmetleri verecek kurumlar, bu hizmetleri için alacakları ücretleri de Mayıs ayı içinde tespit ve ilân ederler.

b) Bu Yönetmelikte belirtilenler dışında öğrenciden bağış ve yardım da dahil olmak üzere hiçbir ad altında ücret alınmaz.

f) Kurumlarca ilânların örnekleri millî eğitim müdürlüklerine verilir. İlânların birer örneği ilçe ve il millî eğitim müdürlüklerinde saklanır. Bir örneği de valiliklerce toplu halde Haziran ayı içerisinde Bakanlığa gönderilir.

Madde 2- Aynı Yönetmeliğin değişik 6. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

*Madde 6- Kurumlar öğrenci ücretlerini, 625 sayılı Kanun'un 2. maddesinde ifade edilen hükümlere uygun olarak;

- a) Sağladıkları eğitim-öğretim imkânlarına,
- b) Gelişmelerine de imkân verecek yatırım ve hizmetlere,
- c) Personel ve işletme giderlerine,
- ç) Devlet İstatistik Enstitüsü'nün Nisan ayı itibarıyla ilân etmiş olduğu o ildeki yıllık tüketici fiyat endeksine,

göre tespit ve ilân ederler.

Kurumlar yapmış oldukları yatırımlara ilişkin bilgi ve belgelerini en geç Nisan ayının başında valiliğe bildirirler. Yatırımlardan kaynaklanan farklar, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün Nisan ayı itibarıyla ilân etmiş olduğu o ildeki yıllık tüketici fiyat endeksinin en çok % 10'u kadar, öğrencinin bir yıllık eğitim ücretine yansıtılabilir.

Kurumlar, ücretlerini yukarıdaki esaslara göre tespit ve ilân ettiklerini yetkili makamlara, belgelendirmek zorundadırlar.

Madde 3- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 4- Bu Yönetmelik hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞI

Karar Sayısı : 82

Karar Tarihi : 25/06/1998

Konu : İlköğretim Okulu Vatandaşlık ve İnsan Hakları
Eğitimi Dersi (7. ve 8. sınıf) Öğretim
Programının Kabulü

Kurulumuzda görüşülerek uygun bulunan İlköğretim Okulu Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Dersi (7. ve 8. sınıf) Öğretim Programının 1998-1999 Öğretim Yılından itibaren uygulanmak ve denenip geliştirilmek üzere ekli örneğine göre kabulü,

*Bazı Derslerin Öğretimini Yabancı Dille Yapan Okullar'ın 8. sınıfında ise adı geçen programın, İlköğretim okullarının 7. ve 8. sınıflarında uygulanacak ünitelerinin tamamının birleştirilerek uygulanması,

Kurulumuzun "Vatandaşlık Bilgileri Dersi Öğretim Programı" ile ilgili 1 /03/1992; 48, 15/03/1993; 82 ve "Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Dersi Öğretim Programı" ile ilgili 06/03/1995; 56, 01/08/1995; 289 tarih ve sayılı kararlarının, 1997-1998 Öğretim Yılı sonunda uygulamadan kaldırılması
kararlaştırıldı.

Hikmet ULUĞBAY
Millî Eğitim Bakanı

Orhan ÖZDOĞANLAR
Kurul Başkanı

Güler ŞENÜNER
Üye

Dr. Ezdihar KARABULUT
Üye

Nazım İrfan TANRIKULU
Üye

Ömer ÖZÜDURU
Üye

Süremeli AĞDEMİR
Üye

Mustafa ERTÜRK
Üye

Selahattin MEYDAN
Üye

Haşim AYAOKUR
Üye

Sevim ÇAMELİ
Üye

Ömer AÇIKEL
Üye

Dr. Veli KILIÇ
Üye

Füsun KÖKSAL
Üye

Orhan ÖZALP
Üye

Erhan AVUNDUK
Üye

**İLKÖĞRETİM OKULU VATANDAŞLIK VE İNSAN
HAKLARI EĞİTİMİ DERSİ (7. VE 8. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI**

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Çağımızın insan hakları çağı olma niteliği kazandığı, bilinen bir gerçektir. 21. yüzyıla girerken ülkelerin gelişmişliğinin ölçütü, devletlerin insan haklarına verdiği önem ve onu koruma derecesidir.

İnsan haklarının korunması konusunda önlemler almak kuşkusuz çok önemlidir. İnsan haklarını benimsemek, korumak ve bu hakların kullanılması bilincine varmak, günümüz insanı için zorunluluk hâline gelmiştir. Ancak, bu bilinç kadar önemli olan başka bir olgu da bu hakları gerçek yaşama aktararak kullanımına geçerlilik kazandırmasıdır.

Kişilerin; insan haklarının farkında olmaları, onları kullanma ve korumayı içtenlikle istemeleri, bu hakların neden korunması gerektiğinin bilincine varmaları, aynı zamanda da neyin, niçin, nasıl korunabileceğini bilmeleri, ancak alacakları eğitimle gerçekleşir.

Bu dersin eğitim ve öğretiminde; öğrencilere bilgi kazandırmanın yanı sıra, insan haklarının korunup uygulanmasıyla ilgili düşünce ve davranışları kazandırma amaçlanmaktadır. "Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi" dersinin beklenen işlevi yerine getirebilmesi ancak hedeflenen davranışların gerçekleştirilmesiyle mümkündür. Bunun için uygulamada aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

1. Davranışların gerçekleştirilebilmesi için soru-cevap, tartışma, örnek olay, dramatizasyon (canlandırma), grup tartışmaları gibi yöntem ve teknikleri uygulanıp, öğrenciler araştırma ve incelemeye yönlendirilir.

2. Bugün ulaşılan çağdaş uygarlık düzeyinin, insanlığın ortak çabası sonucu oluştuğu; insanlara ön yargısız, hoşgörülü, sevgi ve saygıya dayanan anlayışla yaklaşılması gerektiği kavratılmalıdır.

3. Öğrencilere, demokratik kişilik kazandırabilmek ve kişiliklerini davranışlara yansıtabilmek için sınıf, okul içi ve okul dışı etkinliklerden yararlanma ortamı sağlanır. Başkalarının görüş ve düşüncelerini saygıyla karşılayabilmenin, eleştirilere açık olmanın, insanların iyi davranışlarını ve başarılarını takdir etmenin gereği ve önemi vurgulanır.

4. Atatürk'ün eseri ve emaneti olan Türkiye Cumhuriyeti'nin özgürlükçü, demokratik ve lâik bir rejim olarak totaliter rejimlere üstünlüğü vurgulanır. Vatandaşımızın, bağımsızlığımızın, Cumhuriyetimizin ve egemenliğimizin her türlü değerinin üstünde tutulması gerektiği kavratılır.

5. Kişi hak ve özgürlükleri, katı hukuk kuralları şeklinde değil ezberletilmeden örnek olaylarla verilmeli, insan haklarının evrensel tanımı, ilke ve ölçüleri öğretilerek benimsenmelidir. Ayırım gözetmeden insanların doğuştan gelen vazgeçilmez, devredilmez, dokunulmaz nitelikteki temel hak ve özgürlüklerini eksiksiz ve kesintisiz olarak kullanma bilinci kazandırılmalıdır.

6. İnsan hakları ile ilgili kuruluşlar, bildirge ve sözleşmeler bilgi düzeyinde verilerek, amaçları ve işlevleri kısa ve öz olarak öğrencilerin ders dışı eğitim etkinlikleri ile araştırmaları ve sınıfta tartışarak uygulama yapmaları sağlanır.

7. İnsan haklarının, demokrasi ve barış kavramları ile bağlantıları üzerinde durularak, bu kavramların bir bütün olduğu belirtilir.

8. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin insan haklarına saygılı, demokratik, lâik, sosyal bir hukuk devleti olduğu uygun olan her ortamda vurgulanır.

9. İnsan haklarının korunması ve geliştirilmesi, ancak öğrenmek, anlamak, sahip çıkmak ve onu hayata geçirmekle olanaklıdır.

10. Konular işlenirken, programdaki sıraya uymak esas olmakla birlikte önemli güncel olaylardan yararlanarak bazı konuların işleniş sırası değiştirilebilir. Böylece, öğrencilerin olayları gözleyip yaşamalarına fırsat verilerek, toplumsal yaşamla bağlantı kurmaları sağlanır.

11. "Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi" dersinin amaç ve davranışlarının sadece bu derste gerçekleştirilebileceği düşünülmemeli, öğretmen konuları işlerken, yeri geldikçe diğer derslerle de ilişki kurulmalıdır.

12. "Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi" dersinin özünde insana, insan onuruna saygı ve sevgi yatar. Bu nedenle dersin, öğrencilerin kendilerini her fırsatta ve her koşulda ifade edebilecekleri, arkadaşlarına ve öğretmenlerine saygıyı öğrenecekleri bir etkinlik haline getirilmesi gerekir. Öğretmen, sınıfta amaç ve davranışlarla ilgili demokratik bir hava yaratmalı, tartışma ortamı açmalı ve öğrencilerin serbest tartışmasına izin vermeli, kişisel düşünce ve inançlarını benimsetmeye çalışmamalıdır.

13. Bu derste, Atatürk ilke ve inkılapları'nın benimsenmesi açısından önemli eğitim ortamları hazırlanır. Cumhuriyet, ulusal egemenlik, bağımsızlık konuları işlenirken, Atatürk ve arkadaşlarının bu konulardaki özel çabaları da vurgulanır.

14. Derste, programın amaçlarında yer alan ilkeleri pekiştirmeye yönelik belge ve okuma parçaları metin olarak okutulabileceği gibi, gerektiğinde açık oturum, panel, forum, sempozyum vb. sözlü tartışma yollarına da başvurulur.

15. Konuların işlenişinde; öğretimi pekiştirmek ve kolaylaştırmak amacıyla, konularla ilgili CD-ROM, Video Kaset, Film Şeridi, Slaytlar, Tepegöz, vb. eğitim araç ve gereçleri kullanılabilir. Bu araçlar, illerde ilgili kurumlardan sağlanabilir.

16. Bu programa göre hazırlanacak 7. ve 8. sınıf ders kitapları, A₄ ebatında 8-10, B₅ ebatında 10-13 forma olacaktır.

17. Programın sonunda yer alan belirtke tablosu (dikey boyutunda amaçların, yatay boyutunda ise konuların yer aldığı iki boyutlu tablo), eğitim ihtiyacı bakımından davranışların önem derecesini göstermektedir. Öğretmen, yatay boyuttaki konular ile dikey boyuttaki amaçların çakıştığı noktalara bakarak öğrencilere hangi düzeyde amaç davranışların kazandırılması gerektiği hakkında bilgi sahibi olur.

VATANDAŞLIK VE İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ DERSİNİN GENEL AMAÇLARI

1. İnsan olma bilincini kazanabilme
2. İnsan haklarının etik boyutunu tanıyabilme
3. Vatandaş olma bilincini kazanabilme
4. Vatandaşlık hak ve sorumluluklarını kavrayabilme
5. İnsan haklarının korunmasında kişinin rolünü kavrayabilme
6. Demokratik devletin vatandaşlarına karşı görev ve sorumluluklarının farkında oluş
7. Devlete karşı görev ve sorumluluklarına uygun davranabilme
8. Kişi hak ve özgürlüklerinin ancak demokratik devlet yapısında kullanılabilmesini, demokratik devlet yapısının da kişi hak ve özgürlüklerinin yerleşmesi ile güçlenebileceğini kavrayabilme
9. Vatandaş olarak temel hak ve özgürlüklerin farkında oluş
10. Temel hak ve özgürlüklerini kullanmaya istekli oluş
11. İnsan haklarının bütün insanlar için ayırım gözetilmeden, doğuştan gelen, vazgeçilmez, devredilmez ve dokunulmaz haklar olduğunu kavrayabilme
12. İnsan haklarının korunmasının gereğini kavrayabilme
13. Atatürk ilke ve inkılaplarının insan haklarıyla ilişkisini kavrayabilme
14. Atatürk'ün insan haklarına verdiği önemi kavrayabilme
15. "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" ilkesinin insanlık için taşıdığı önemi takdir ediş

VATANDAŞLIK VE İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ DERSİ 7. SINIFIN ÖZEL AMAÇLARI

1. İnsanlığın Ortak Mirası ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi
2. İnsanlığın Ortak Mirası ile ilgili temel ilkeler bilgisi

3. İnsanlığın Ortak Mirası ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme
4. İnsanlığın Ortak Mirası ile ilgili temel ilkelerin belirgin özelliklerini kestirebilme
5. İnsanlığın Ortak Mirası ile ilgili temel ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme
6. İnsanlığın Ortak Mirası olan eserleri korumayı takdir ediş
7. İnsan Hakları ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi
8. İnsan Hakları ile ilgili temel olgular bilgisi
9. İnsan Hakları ile ilgili temel ilkeler bilgisi
10. İnsan Hakları ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme
11. İnsan Hakları ile ilgili temel ilkelerin belirgin özelliklerini kestirebilme
12. İnsan Hakları ile ilgili temel ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme
13. Etik ve İnsan Hakları ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi
14. Etik ve İnsan Hakları ile ilgili temel özellikler bilgisi
15. Etik ve İnsan Hakları ile ilgili temel ilkeler bilgisi
16. Etik ve İnsan Hakları ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme
17. İnsan haklarını koruma ve savunmaya istekli oluş
18. Temel Haklar ve Özgürlükler ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi
19. Temel Haklar ve Özgürlükler ile ilgili temel sınıflamalar bilgisi
20. Temel Haklar ve Özgürlükler ile ilgili temel ilkeler bilgisi
21. Temel Haklar ve Özgürlükler ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme
22. Temel Haklar ve Özgürlükler ile ilgili temel ilkelerin belirgin özelliklerini kestirebilme
23. Temel Haklar ve Özgürlükler ile ilgili temel ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme
24. Temel Haklar ve Özgürlükleri korumaya istekli oluş
25. İnsan haklarının işlevselleştirilmesinde devletin görevlerinin farkında oluş
26. Atatürk'ün insan hak ve özgürlüklerine önem verdiğini kavrayabilme

**VATANDAŞLIK VE İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ DERSİ 7. SINIF
ÜNİTELERİNİN DAĞILIMI**

ÜNİTELER	AMAÇ SAYISI	DAVRANIŞ SAYISI	ORAN (%)
I. İNSANLIĞIN ORTA MİRASI	6	19	25
II. İNSAN HAKLARI	6	16	20
III. ETİK VE İNSAN HAKLARI	5	25	15
IV. TEMEL HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER	9	32	40
TOPLAM	26	92	100

**VATANDAŞLIK VE İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ DERSİ
ÜNİTELERİNİN AMAÇ VE Davranışları**

**ÜNİTE I
İNSANLIĞIN ORTAK MİRASI**

- Amaç 1 :** İnsanlığın ortak mirası ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi
- Davranışlar :**
1. "İnsan" kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 2. "İnsanlık" kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 3. "Ortak Miras" kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma

- Amaç 2 :** İnsanlığın ortak mirası ile ilgili temel ilkeler bilgisi
- Davranışlar :**
1. İnsanlığın ortak mirasının sanat, düşünce, edebiyat ve bilim mirası olduğunu söyleme/yazma
 2. Sanat mirasının korunması gerektiğini söyleme/yazma
 3. Düşünce ve edebiyat mirasının korunması gerektiğini söyleme/yazma
 4. Bilim mirasının dünya ülkelerinin hizmetine sunulması gerektiğini söyleme/yazma

- Amaç 3 :** İnsanlığın ortak mirası ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme
- Davranışlar :**
1. İnsanlığın ortak mirasını oluşturan sanat, düşünce ve edebiyat eserlerinin neden korunması gerektiğini açıklayarak söyleme/yazma
 2. İnsanlığın ortak mirasını oluşturan sanat, düşünce ve edebiyat eserlerinin ulusal ve uluslar arası düzeyde nasıl korunabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
 3. Ortak mirasa, ülkemizden ve başka ülkelerden yeni ve orijinal örnekler söyleme/yazma

- Amaç 4 :** İnsanlığın ortak mirası ile ilgili temel ilkelerin belirgin özelliklerini kestirebilme

- Davranışlar :**
1. İnsanlığın sanat, edebiyat ve bilim mirasının korunmaması durumunda neler olabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
 2. Bilim, edebiyat ve sanat ürünlerini insanlığın ortak mirası olarak görmemenin doğuracağı sonuçları açıklayarak söyleme/yazma

- Amaç 5 :** İnsanlığın ortak mirası ile ilgili temel ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme

- Davranışlar :**
1. "İnsan, insanlık" kavramlarıyla ilgili oluşturulan yeni bir durumda uyulması gerekli ilkeyi veya ilkeleri söyleme/yazma
 2. "Ortak miras" kavramıyla ilgili oluşturulan yeni bir durumda uyulması gerekli ilkeyi veya ilkeleri söyleme/yazma

- Amaç 6 :** İnsanlığın ortak mirası olan eserleri korumanın önemini takdir ediş

- Davranışlar :**
1. İnsanlığın ortak mirası olan eserlerin korunması gerektiğini savunan konuşmalar yapma
 2. Bu ilke ile ilgili toplantılara katılma
 3. Bu ilke ile ilgili yazılar yazma
 4. Bu ilkeyi savunan yazıları okuma
 5. Arkadaşlarına bu yazıları okumalarını tavsiye etme

KONULAR

A. Kavramlar

1. İnsan Kavramı
2. İnsanlık Kavramı
3. Ortak Miras Kavramı

B. İnsanlığın Sanat, Düşünce, Edebiyat ve Bilim Mirası**C. İnsanlığın Ortak Mirasının Önemi**

1. Ortak Mirasın Oluşumu
2. Ortak Mirasın Tek Bir Ulusa Ait Olmadığı
3. Ortak Mirasa Katkıda Bulunmanın Önemi
4. Ortak Mirastan Yararlanma Hakkının Önemi

TEMEL KAVRAMLAR

İnsan, İnsanlık, Ortak Miras

ÜNİTE II İNSAN HAKLARI

- Amaç 1** : İnsan hakları ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi
Davranışlar :
 1. "Hak" kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 2. "İnsan Hakları" kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 3. "Evrensellik" kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
- Amaç 2** : İnsan hakları ile ilgili temel olgular bilgisi
Davranışlar :
 1. İnsan hakları düşüncesini hazırlayan düşünceleri söyleme/yazma
 2. Yeni Çağda insan hakları düşüncesinin gelişimini söyleme/yazma
 3. 20. yüzyılda insan hakları düşüncesinin gelişimini söyleme/yazma
- Amaç 3** : İnsan hakları ile ilgili temel ilkeler bilgisi
Davranışlar :
 1. İnsan haklarının evrensel ilkeler olduğunu söyleme/yazma
 2. İnsan haklarının korunması gerektiğini söyleme/yazma
- Amaç 4** : İnsan hakları ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme
Davranışlar :
 1. İnsan haklarının neden evrensel ilkeler olduğunu açıklayarak söyleme/yazma
 2. İnsan haklarının neden korunması gerektiğini açıklayarak söyleme/yazma
 3. İnsan haklarını korumanın nasıl gerçekleşebileceğini açıklayarak söyleme/yazma
- Amaç 5** : İnsan hakları ile ilgili temel ilkelerin belirgin özelliklerini keştebilme
Davranışlar :
 1. İnsan hakları korunmadığında neler olabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
 2. İnsan hakları, evrensel ilkeler olarak görülmezse neler olabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
- Amaç 6** : İnsan hakları ile ilgili temel ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme
Davranışlar :
 1. İnsan haklarının korunmadığı durumlara bir örnek söyleme/yazma
 2. İnsan haklarının korunduğu durumlara bir örnek söyleme/yazma

3. İnsan hakları ile ilgili verilen yeni bir durumda kullanılan veya kullanılmayan ilkeleri söyleme/yazma

KONULAR**A. İnsan Hakları Düşüncesinin Gelişmesi**

1. İnsan Hakları Düşüncesinin Ortaya Çıkışı
2. Yeni Çağda İnsan Hakları Düşüncesinin Gelişimi
3. 20. Yüzyılda İnsan Hakları Düşüncesindeki Gelişmeler

B. Kavramlar

1. Hak Kavramı
2. İnsan Hakları Kavramı
3. Evrensellik Kavramı

C. Evrensel İlkeler Olarak İnsan Hakları

1. Evrensel İlkeler Olarak İnsan Haklarının Özellikleri
2. Davranış İlkeleri Olarak İnsan Haklarının Özellikleri
3. Hukukun Temel İlkeleri Olarak İnsan Hakları

Ç. İnsan Haklarının Evrenselliğinin Sonuçları

İnsan Haklarını Korumanın Önemi ve Gerekliliği

TEMEL KAVRAMLAR

Hak, İnsan Hakları, Evrensellik

ÜNİTE III ETİK VE İNSAN HAKLARI

- Amaç 1** : Etik ve insan hakları ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi
Davranışlar :
 1. "Ahlâk" kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 2. "Ahlâklılık" kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 3. "Etik" kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 4. "Kişi" kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 5. "Sorumluluk" kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
- Amaç 2** : Etik ve insan hakları ile ilgili temel özellikler bilgisi
Davranışlar :
 1. Ahlâk kurallarının özelliklerini söyleme/yazma
 2. Ahlâklılık ilkelerinin özelliklerini söyleme/yazma
 3. İnsan hakları ilkelerinin özelliklerini söyleme/yazma
 4. İnsanın etik değerlerini söyleme/yazma
 5. Etik değerlerin özelliklerini söyleme/yazma
- Amaç 3** : Etik ve insan hakları ile ilgili temel ilkeler bilgisi
Davranışlar :
 1. Ahlâklılık ilkelerinin ilkin aile ortamı içinde kazanıldığını söyleme/yazma
 2. Etik bilgisi ile insan hakları arasında ilişki olduğunu söyleme/yazma

3. İnsan haklarının korunabilmesi için insanın etik değerleri bilgisinin gerekli olduğunu söyleme/yazma
4. İnsanın etik değerlerinin gerçekleştirilmesi için insan haklarının korunması gerektiğini söyleme/yazma
5. İnsan olma sorumluluğunun gerektirdiklerini söyleme/yazma

Amaç 4 : Etik ve İnsan Hakları ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme

Davranışlar :

1. İnsanların etik değerlerinin kişilerce gerçekleştirilebilmesi için insan haklarının neden korunması gerektiğini açıklayarak söyleme/yazma
2. Etik bilgisi ile insan hakları ilkeleri arasında nasıl bir ilişki olduğunu açıklayarak söyleme/yazma
3. İnsan haklarının korunabilmesi için insanın etik değerleri bilgisinin neden gerekli olduğunu açıklayarak söyleme/yazma
4. İnsan olmanın neden bazı sorumluluklar yüklediğini açıklayarak söyleme/yazma
5. İnsanların neden bu sorumlulukları yerine getirmeleri gerektiğini açıklayarak söyleme/yazma
6. Her mesleğin kendine özgü etik değerleri olduğunu açıklayarak söyleme/yazma

Amaç 5 : İnsan haklarını koruma ve savunmaya istekli oluş

Davranışlar :

1. Yapılan haksız muamele karşısında ilgili kişi veya kişilere yazılı olarak başvurma
2. Yaptığı başvurunun sonucunu takip etme
3. Çevresinde haksızlığa uğramış kişilere yardımcı olma
4. Çevresindeki insanlara haksızlık yapanları uyarma

KONULAR

A. Kavramlar

1. Ahlak Kavramı
2. Ahlaklılık Kavramı
3. Etik Kavramı
4. Kişi Kavramı

B. Etik Bir Varlık Olarak İnsan

1. İnsan ve Etik Değerler
2. İnsanın Özellikleri ve Olanakları

C. İnsan Haklarının Etik Temelleri

1. İnsan Olmanın Koşulları Olarak İnsan Hakları
2. Etik Gereklilikler Olarak İnsan Hakları

Ç. İnsan Olma ve Sorumluluğu

1. İnsan Olma Bilinci
2. İnsan Olma Bilincinin Gerektirdikleri
3. Sorumluluk Kavramı
4. İnsan Olma Sorumluluğunu Taşıma Yolları

TEMEL KAVRAMLAR

Ahlak, Ahlaklılık, Etik, Kişi, Sorumluluk

ÖRNEK İŞLENİŞ

Dersin Adı	: Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi
Sınıfı	: 7
Ünitenin Adı	: Etik ve İnsan Hakları
Konunun Adı	: Etik Bir Varlık Olarak İnsan
Süre	: 40 dakika
Öğretme ve Öğrenme	
Yöntem ve Teknikleri	: Anlatım, Soru-Cevap, Güdümlü Tartışma
Araç ve Gereçler	: Tepegöz, Asetat
Kaynak Kitaplar	:

Amaç 1 : Etik ve insan hakları ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi

Davranışlar :

3. Etik kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma

Amaç 2 : Etik ve insan hakları ile ilgili temel özellikler bilgisi

Davranışlar :

4. İnsanın etik değerlerini söyleme/yazma
5. Etik değerlerin özelliklerini söyleme/yazma

EĞİTİM DURUMU

1. **Dikkati Çekme:** Öğretmen, öğrencilere "Sizce bir öğretmen nasıl olmalıdır?" sorusunu sorarak tartışma ortamı açar ve yeterli sayıda öğrenciye söz hakkı verir.
2. **Güdüleme:** Öğretmen, "Etik değerleri öğrendikten sonra, etik değerlere uymayan durumlarla karşılaştığınızda tepki gösterecek ve etik değerlerin toplum için önemini anlayacaksınız" der.
3. **Gözden Geçirme:** Öğretmen, "Bu derste etik kavramının anlamını ve etik değerlerin özellikleri hakkında bilgi edineceksiniz" der.

ETKİNLİKLER

1. Öğretmen, "Öğretmenlerin sahip olması gereken değerler olduğu gibi yargıç, hekim, polis gibi mesleklerdeki kişilerin de bazı değerlere sahip olması gerekir" diyerek örneklerle etik kavramının anlamını söyler.
2. Öğrencilerden etik kavramının tanımını sorarak çevresinden örnekler vermesini ister.
3. Öğretmen, "Bir doktor savaşta yaralı bir düşman askerine rastlar, bu doktorun yerinde siz olsaydınız ne yapardınız?" sorusunu sınıfa sorar, aldığı cevaplar doğrultusunda insanın etik değerlerinin neler olduğunu söyler.

4. Öğretmen, etik değerlerinin özelliklerini tepegöze yansıtır ve bu özellikleri sırayla örneklerle açıklar. Öğrenciler etik değerlerin özelliklerini defterlerine not ederler.

5. Öğretmen, "Etik değerlere sahip olan insanlar arasında sevgi ve saygının gelişmesi, hoşgörülü olmanın insanlar arasındaki güven duygusunu arttırdığını" vurgulayarak dersi bitirir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

1. Etik kavramının anlamını söyleyiniz.
2. İnsanın etik değerlerinin neler olduğunu söyleyiniz.
3. Etik değerlerin özellikleri nelerdir?

DEĞERLENDİRME

Öğretmen, ölçme sonuçlarına göre öğrencilerin başarıları hakkında karar verir.

ÜNİTE IV TEMEL HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER

- Amaç 1 :** Temel haklar ve özgürlükler ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi
- Davranışlar :**
1. Temel haklar kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 2. Özgürlükler kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 3. Temel özgürlükler kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
- Amaç 2 :** Temel haklar ve özgürlükler ile ilgili temel sınıflamalar bilgisi
- Davranışlar :**
1. Kişinin temel haklarının çeşitlerini söyleme/yazma
 2. Temel özgürlüklerin çeşitlerini söyleme/yazma
 3. İnsan hakları belgelerinde yer alan bazı hak ve özgürlükleri söyleme/yazma
- Amaç 3 :** Temel haklar ve özgürlükler ile ilgili temel ilkeler bilgisi
- Davranışlar :**
1. Her insanın yaşama hakkı olduğunu söyleme/yazma
 2. Her insanın eğitim hakkı olduğunu söyleme/yazma
 3. Her insanın sağlık hakkından yararlanması gerektiği söyleme/yazma
 4. Her insanın kişi dokunulmazlığı hakkına sahip olduğunu söyleme/yazma
 5. Her insanın sağlıklı bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğunu söyleme/yazma
 6. Düşünce, kanaat, ifade özgürlüğünün her yerde korunması gerektiğini söyleme/yazma
- Amaç 4 :** Temel haklar ve özgürlükler ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme
- Davranışlar :**
1. Yaşama, sağlık, eğitim ve kişi dokunulmazlığı gibi hakların neden temel haklar olduğunu açıklayarak söyleme/yazma
 2. Temel hakların neden herkes için her yerde korunması gerektiğini açıklayarak söyleme/yazma

3. Temel hakların nasıl korunabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
4. Temel hakların yanlış anlaşılacak millî dayanışmayı zedeleyecek yada sarsacak biçimde kullanılmaması gerektiğini söyleme/yazma

Amaç 5 : Temel haklar ve özgürlükler ile ilgili temel ilkelerin belirgin özelliklerini kestirebilme

Davranışlar :

1. Temel haklar bilgisinin eksikliğinde ne gibi sorunların ortaya çıkabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
2. Temel haklar korunmadığında ne gibi sorunların ortaya çıkabileceğini açıklayarak söyleme/yazma

Amaç 6 : Temel haklar ve özgürlükler ile ilgili temel ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme

Davranışlar :

1. Günlük yaşamda bir temel hakkı koruyan yeni bir eylem örneği söyleme/yazma
2. Günlük yaşamda bir temel hakkı göz ardı eden yeni bir örneği söyleme/yazma
3. Bir insan hakkını korumak amacıyla yapılan, ama bilgi eksikliğinden amacına ulaşamayan yeni bir eylem örneği söyleme/yazma
4. Temel haklar ve özgürlükler ile ilgili verilen yeni bir durumda uyulan veya uyulmayan ilkeleri söyleme/yazma
5. Temel kişilik hakları ihlâl edildiğinde ilgili kişi veya kişilere dilekçe yazma

Amaç 7 : Temel haklar ve özgürlükleri korumaya istekli oluş

Davranışlar :

1. İlişkilerinde insan hakları ilkelerine uygun davranma
2. İnsanlarla ilişkilerinde insan haklarını korumaya yönelik davranışlarda bulunma

Amaç 8 : İnsan haklarının işlevselleştirilmesinde devletin görevlerinin farkında oluş

Davranışlar :

1. Devletin eğitim görevini söyleme/yazma
2. Devletin yasama görevini söyleme/yazma
3. Devletin yürütme görevini söyleme/yazma
4. Devletin yargı görevini söyleme/yazma
5. Devletin kişi özgürlüklerine ilişkin görevlerini söyleme/yazma

Amaç 9 : Atatürk'ün insan hak ve özgürlüklerine önem verdiğini kavrayabilme

Davranışlar :

1. Atatürk'ün önderliğinde kurulan cumhuriyet yönetimiyle Türk milletinin kazandığı hak ve özgürlüklerin neler olduğunu söyleme
2. Atatürk'ün insan hak ve özgürlüklerine verdiği önemi gösteren görüşlerinden örnekler verme

KONULAR**A. Temel Haklar**

1. Temel Haklar Kavramı
2. Temel Haklar ve Çeşitleri
 - a. Yaşama Hakkı
 - b. Kişi Dokunulmazlığı
 - c. Sağlık Hakkı
 - ç. Eğitim Hakkı
 - d. Dilekçe Hakkı
 - e. Özel Yaşamın Gizliliği
 - f. Konut Dokunulmazlığı
 - g. Seçme ve Seçilme Hakkı

B. Temel Özgürlükler

1. Özgürlük Kavramı
2. Temel Özgürlükler Kavramı
3. Düşünce, Kanaat ve İfade Özgürlükleri
4. Basın Özgürlüğü
5. Din ve Vicdan Özgürlüğü
6. Haberleşme Özgürlüğü
7. Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğü
8. Toplantı Hak ve Özgürlüğü
9. Bilim ve Sanat Özgürlüğü

C. İnsan Haklarının İşlevselleştirilmesinde Devletin Görevi

1. Eğitim Görevi
2. Yasama Görevi
3. Yürütme Görevi
4. Yargı Görevi
5. Devletin Kişi Özgürlüğüne İlişkin Görevleri

Ç. İnsan Hakları Belgelerinde Yer Alan Başka Bazı Haklar ve Özgürlükler

1. Çocuk Hakları
2. Çevrenin Korunması Hakkı
3. Telif ve Patent Hakları

VATANDAŞLIK VE İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ 7. SINIF BELİRTKE TABLOSU																	
ALANLAR		BİLİŞSEL ALAN					DÜY. ALAN										
ÜNİTELER	AMAÇLAR		BİLGİ				KAVRAMA		UYGULAMA		ALMA		TEP.BUL.		DEĞ.VER.		TOPLAM
1. İNSANLIĞIN ORTAK MİRASI	*	Kavramların anlam bilgisi															6
2. İNSAN HAKLARI	*	Olgular bilgisi															6
3. ETİK VE İNSAN HAKLARI	*	Sınıflamalar Bilgisi															5
4. TEMEL HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER	*	İlkeler bilgisi															9
T O P L A M	4	1	1	5	5	3	3	1	2	1							26

VATANDAŞLIK VE İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ DERSİ
8. SINIF ÖZEL AMAÇLARI

1. "Devlet, Demokrasi, Anayasa, Vatandaşlık, Vatandaşlık Hakları ve Sorumlulukları" ünitesi ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi
2. "Vatandaşlık, Vatandaşlık Hakları ve Sorumlulukları" ile ilgili temel sınıflamalar bilgisi
3. "Vatandaşlık, Vatandaşlık Hakları ve Sorumlulukları" ile ilgili temel ilkeler bilgisi
4. "Vatandaşlık, Vatandaşlık Hakları ve Sorumlulukları" ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme
5. Türk kadınının toplumdaki yerini fark edebilme
6. Atatürk'ün vatandaşlık eğitimine verdiği önemi kavrayabilme
7. "Vatandaşlık, Vatandaşlık Hakları ve Sorumlulukları" ile ilgili temel ilkelerin belirgin özelliklerini kestirebilme
8. "Vatandaşlık, Vatandaşlık Hakları ve Sorumlulukları" ile ilgili temel ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme
9. Vatandaş olma bilincine sahip oluş
10. Atatürk'ün vatanını ve milletini çok sevdiğini kavrayabilme
11. Dayanışmanın millî birlik ve beraberlik yönünden önemini kavrayabilme
12. "İnsan Haklarının Korunması" ile ilgili temel ilkeler bilgisi
13. "İnsan Haklarının Korunması" ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme
14. "İnsan Haklarının Korunması" ile ilgili temel ilkelerin belirgin özelliklerini kestirebilme
15. "İnsan Haklarının Korunması" ile ilgili temel ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme
16. İnsan haklarına ilişkin özel günlere ve kutlamalara katılmaya istekli oluş
17. Millî güvenliğin önemini kavrayabilme
18. Türk Silâhlı Kuvvetleri'nin önemini ve görevlerini kavrayabilme
19. Atatürk'ün barışçı bir devlet adamı olduğunu kavrayabilme
20. Anarşi ve terörü kavrayabilme
21. Terörün yayılma sebeplerini kavrayabilme
22. Terörle mücadelede kişilere düşen görevleri kavrayabilme
23. Ülkemizdeki iç tehdit unsurlarının hedeflerini kavrayabilme
24. Dış tehdit unsurlarının hedeflerini kavrayabilme
25. "İnsan Haklarının Korunmasında Karşılaşılan Sorunlar" ünitesi ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi
26. "İnsan Haklarının Korunmasında Karşılaşılan Sorunlar" ünitesi ile ilgili temel ilkeler bilgisi
27. "İnsan Haklarının Korunmasında Karşılaşılan Sorunlar" ünitesi ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme
28. "İnsan Haklarının Korunmasında Karşılaşılan Sorunlar" ünitesi ile ilgili temel ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme
29. İnsan haklarının işlevselleştirilmesinde eğitimin rolünü takdir ediş

VATANDAŞLIK VE İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ DERSİ
8. SINIF ÜNİTELERİNİN DAĞILIMI

ÜNİTELER	AMAÇ SAYISI	DAVRANIŞ SAYISI	ORAN %
1. DEVLET, DEMOKRASİ, ANAYASA, VATANDAŞLIK, VATANDAŞLIK HAKLARI VE SORUMLULUKLARI	11	52	30
2. İNSAN HAKLARININ KORUNMASI	5	32	20
3. MİLLÎ GÜVENLİK VE MİLLÎ GÜÇ UNSURLARI	8	35	30
4. İNSAN HAKLARININ KORUNMASINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR	5	26	20
TOPLAM	29	145	100

VATANDAŞLIK VE İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ DERSİ ÜNİTELERİNİN
AMAÇ VE DavRANIŞLARI

ÜNİTE 1

DEVLET, DEMOKRASİ, ANAYASA, VATANDAŞLIK, VATANDAŞLIK
HAKLARI VE SORUMLULUKLARI

- Amaç 1** : Devlet, demokrasi, anayasa, vatandaşlık, vatandaşlık hakları ve sorumlulukları ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi
- Davranışlar** :
1. Devlet kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 2. Demokrasinin ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 3. Anayasa kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 4. Vatandaş kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 5. Vatandaşlık hakları kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 6. Kamu kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 7. Sivil toplum kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
- Amaç 2** : Devletin yönetim yapısı, vatandaşlık, vatandaşlık hakları ve sorumlulukları ile ilgili sınıflamalar bilgisi
- Davranışlar** :
1. Yönetimin, merkezî, il ve yerel yönetim olarak üçe ayrıldığını söyleme/yazma
 2. Merkezî, il ve yerel yönetimin özelliklerini söyleme/yazma
 3. Sosyal, ekonomik ve siyasal hakların özelliklerini söyleme/yazma
 4. Sosyal hakların bazılarını söyleme/yazma
 5. Ekonomik hakların bazılarını söyleme/yazma
 6. Siyasal hakların bazılarını söyleme/yazma
- Amaç 3** : Demokarsi, anayasa, vatandaşlık, vatandaşlık hakları ve sorumlulukları ile ilgili temel ilkeler bilgisi
- Davranışlar** :
1. Demokrasinin temelini millî egemenliğe dayandığını söyleme/yazma
 2. Demokrasinin temelini özgürlüğe dayandığını söyleme/yazma
 3. Demokrasinin temelini eşitliğe dayandığını söyleme/yazma
 4. Demokratik yönetimlerde çoğulculuk ilkesinin önemli olduğunu söyleme/yazma

5. Demokrasilerde insan haklarına saygı duyulduğunu söyleme/yazma
6. Suç ve cezanın yasalara göre tespit edildiğini söyleme/yazma
7. Yasaların Anayasaya aykırı olamayacağını söyleme/yazma
8. Anayasamızda değişmez hükümlerin yer aldığını söyleme/yazma
9. Anayasaların toplumun ihtiyacı ve gelişmesi doğrultusunda değişebileceğini söyleme/yazma
10. Sosyal, ekonomik ve siyasal hakların eşitlikle korunması gerektiğini söyleme/yazma
11. Vatandaşlık haklarının korunması gerektiğini söyleme/yazma
12. Vatandaş olmanın kişilere bazı sorumluluklar yüklediğini söyleme/yazma
13. Kamunun her vatandaşa insanca yaşaması için imkân ve fırsatlar sunması gerektiğini söyleme/yazma

Amaç 4 : Vatandaşlık, vatandaşlık hakları ve sorumlulukları ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme

Davranışlar :

1. Sosyal, ekonomik ve siyasal hakların neden eşitlikle korunması gerektiğini açıklayarak söyleme/yazma
2. Vatandaşlık haklarının nasıl korunabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
3. Vatandaş olma bilincinin neden bazı sorumlulukları birlikte getirdiğini açıklayarak söyleme/yazma
4. Kamunun her vatandaşa insanca yaşaması için neden imkân ve fırsatlar sunması gerektiğini söyleme/yazma

Amaç 5 : Türk kadınının toplumdaki yerini fark edebilme

Davranışlar :

1. Türk toplumunda kadına önem verildiğini tarihîmizden örneklerle açıklama
2. Günümüzde Türk kadınının üstlendiği görevleri örneklerle açıklama
3. Kadınların, cumhuriyet yönetimi sayesinde elde ettikleri hakların neler olduğunu açıklama
4. Atatürk'ün kadın haklarına verdiği önemi belirten sözlerinden örnekler verme

Amaç 6 : Atatürk'ün vatandaşlık görevlerine verdiği önemi kavrayabilme

Davranışlar :

1. Cumhuriyetin ilânından sonra vatandaşlık görevleri konusunda yapılan düzenlemelerin neler olduğunu açıklama
2. Atatürk'ün vatandaşlık görevlerinin önemini vurgulayan görüşlerinden örnekler verme

Amaç 7 : Vatandaşlık, vatandaşlık hakları ve sorumlulukları ile ilgili temel ilkelerin belirgin özelliklerini kestirebilme

Davranışlar :

1. Bir ülkede sosyal haklar eşitlikle korunmadığında ne gibi sorunların ortaya çıkabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
2. Bir ülkede ekonomik haklar eşitlikle korunmadığında ne gibi sorunların ortaya çıkabileceğini söyleme/yazma

3. Bir ülkede siyasal haklar eşitlikle korunmadığında ne gibi sorunların ortaya çıkabileceğini söyleme/yazma
4. Bir ülkede vatandaşlar sorumluluklarını yerine getirmediğinde ne gibi sorunların ortaya çıkabileceğini söyleme/yazma

Amaç 8 : Vatandaşlık, vatandaşlık hakları ve sorumlulukları ile ilgili temel ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme

Davranışlar :

1. Vatandaşlık sorumluluğu taşınarak gerçekleştirilen yeni bir eylem örneği söyleme/yazma
2. Vatandaşlık sorumluluğunu taşımama sonucu ortaya çıkan yeni bir eylem örneği söyleme/yazma
3. Vatandaşlık, kamu, sivil toplum kavramlarıyla ilgili verilen yeni bir durumda kullanılan veya kullanılmayan ilkeleri söyleme/yazma

Amaç 9 : Vatandaş olma bilincine sahip oluş

Davranışlar :

1. Vatandaş olma bilincine dayanan yurt sevgisini konu alan yazılar yazma
2. Vatandaş olma sorumluluklarını gösteren yazılar yazma

Amaç 10 : Atatürk'ün vatanını ve milletini çok sevdiğini kavrayabilme

Davranışlar :

1. Atatürk'ün vatanını ve milletini çok sevdiğini örneklerle açıklama
2. Atatürk'ün vatan savunması için yaptığı fedakârlıkları açıklama
3. Atatürk'ün Türk milletinin her alanda kalkınıp gelişmesi için yaptığı çalışmalardan örnekler verme

Amaç 11 : Dayanışmanın millî birlik ve beraberlik yönündeki önemini kavrayabilme

Davranışlar :

1. Dayanışmanın millî birlik ve beraberliği güçlendirmedeki önemini açıklama
2. Dayanışmanın vatanın bütünlüğünü ve milletin bağımsızlığını devam ettirmedeki önemini açıklama
3. Millî birlik ve beraberliğin, Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasındaki rolünü açıklama
4. Atatürk'ün dayanışmanın önemini belirten sözlerinden örnekler verme

KONULAR

A. Kavramlar

1. Devlet Kavramı
2. Demokrasi Kavramı
3. Vatandaş Kavramı
4. Kamu Kavramı
5. Sivil Toplum Kavramı

B. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Yönetim Yapısı

1. Merkezî Yönetim
2. İl Yönetimi
3. Yerel Yönetimler

C. Vatandaşlık Hakları**1. Sosyal Haklar****a. Türk Kadınının Toplumdaki Yeri****2. Ekonomik Haklar****a. Türk Kadının Çalışma Hayatındaki Yeri****3. Siyasal Haklar****Ç. Vatandaş Olma ve Sorumluluğu****1. Vatandaş Olma Bilinci****2. Vatandaş Olma Bilincinin Gerektirdikleri****3. Vatandaş Olma Sorumluluğunu Taşıma Yolları****a. Seçme ve Seçilme Hakkı****b. Vergi Verme****c. Askerlik Yapma****ç. Kanunlara ve Kurallara Saygılı Olma****4. Millet Sevgisi****5. Yurt Sevgisi****D. Dayanışma****1. Millî Birlik ve Beraberlik Yönünden Dayanışmanın Önemi****2. Dayanışmada; Sevgi, Saygı ve Hoşgörünün Önemi****TEMEL KAVRAMLAR**

Devlet, Demokrasi, Anayasa, Vatandaş, Kamu, Sivil Toplum

**ÜNİTE II
İNSAN HAKLARININ KORUNMASI****Amaç 1** : İnsan haklarının korunması ile ilgili temel ilkeler bilgisi**Davranışlar** :

1. İnsan haklarının ulusal düzeyde korunması gerektiğini söyleme/yazma
2. Anayasada insan haklarını koruyan maddelerin olması gerektiğini söyleme/yazma
3. Kamu kuruluşlarının insan haklarını koruması gerektiğini söyleme/yazma
4. İnsan haklarının ilgili devlet organlarıyla (yargı organları, polis) korunması gerektiğini söyleme/yazma
5. İnsan haklarının uluslar arası düzeyde korunması gerektiğini söyleme/yazma
6. İnsan haklarının uluslar arası insan hakları kuruluşlarıyla korunması gerektiğini söyleme/yazma
7. İnsan haklarının uluslar arası belgelerle korunması gerektiğini söyleme/yazma
8. İnsan haklarının ulusal düzeydeki sivil kuruluşlarla korunması gerektiğini söyleme/yazma
9. İnsan haklarının uluslar arası gönüllü kuruluşlarla korunması gerektiğini söyleme/yazma
10. Örgün eğitimde insan hakları eğitiminin gerekli olduğunu söyleme/yazma

11. Yaygın eğitimde insan hakları eğitiminin gerekli olduğunu söyleme/yazma

12. İnsan haklarını korumada ilgili devlet organlarında görevli olanlar (yargıçlar, savcılar, polisler) için insan hakları eğitiminin gerekli olduğunu söyleme/yazma

13. Kitle iletişim araçlarının kullanımında insan haklarının gözetilmesi gerektiğini söyleme/yazma

14. İnsan haklarının korunmasında meslek ilkelerinin gerekli olduğunu söyleme/yazma

Amaç 2 : İnsan haklarının korunmasıyla ilgili temel ilkeleri açıklayabilme**Davranışlar** :

1. İnsan haklarının ulusal düzeyde nasıl korunabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
2. İnsan haklarının uluslar arası düzeyde nasıl korunabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
3. İnsan haklarının korunmasında sivil toplum kuruluşlarının neden gerekli olduğunu açıklayarak söyleme/yazma
4. İnsan haklarının korunmasında uluslar arası gönüllü kuruluşların neden gerekli olduğunu açıklayarak söyleme/yazma
5. İnsan haklarının korunabilmesi için neden insan hakları eğitiminin gerekli olduğunu açıklayarak söyleme/yazma
6. Uluslar arası insan hakları belgelerinin, onları imzalayan ülkeler için neden bağlayıcı olmaları gerektiğini açıklayarak söyleme/yazma
7. İnsan haklarının korunmasında meslek ilkelerine bağlı kalmanın neden gerekli olduğunu açıklayarak söyleme/yazma

Amaç 3 : İnsan haklarının korunmasıyla ilgili temel ilkelerinin belirgin özelliklerini kestirebilme**Davranışlar** :

1. İnsan hakları ulusal düzeyde korunmadığı zaman neler olabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
2. İnsan hakları uluslar arası düzeyde korunmadığı zaman neler olabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
3. Uluslar arası insan hakları belgelerine bağlı kalınmadığı zaman neler olabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
4. İnsan haklarına ilişkin bilgi eksikliği olduğu zaman neler olabileceğini açıklayarak söyleme/yazma
5. Kamu kuruluşlarında ve devlet organlarında görevli kişilerin insan hakları eğitimi görmedikleri zaman neler olabileceğini açıklayarak söyleme/yazma

Amaç 4 : İnsan haklarının korunmasıyla ilgili temel ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme**Davranışlar** :

1. Ulusal düzeyde insan haklarını koruma çabalarını gösteren yeni bir örnek söyleme/yazma
2. Uluslar arası düzeyde insan haklarını koruma çabalarını gösteren yeni bir örnek söyleme/yazma

3. Bir durumla ilgili olarak insan hakları eğitimi görmüş veya görmemiş bir kişinin davranışlarının farkını ortaya koyan yeni bir örnek söyleme/yazma

Amaç 5 : İnsan haklarına ilişkin özel günlere ve kutlamalara katılmaya istekli oluş
Davranışlar :

1. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin kabul edililişinin yıl dönümüne ilişkin kutlama etkinliklerine katılma
2. Çocuk Hakları Sözleşmesinin kabul edililiş yıl dönümünün okul tarafından kutlanması için girişimlerde bulunma
3. Bu günlerle ilgili etkinliklerde isteyerek görev alma

KONULAR

A. İnsan Haklarını Korumanın Önemi

1. İnsan Haklarının Korunması Sonucu Ortaya Çıkan Sorunlar
2. İnsan Haklarını Korumanın Sonuçları

B. İnsan Haklarının Korunması

1. İnsan Haklarının Ulusal Düzeyde Korunması
 - a. Anayasa ve Yasalar
 - b. İnsan Haklarını Korumakla Yükümlü Devlet Organları
 - c. İnsan Haklarının Korunmasında Sivil Toplum Kuruluşları ve İşlevleri
 - ç. İnsan Hakları Danışma Kurulları ve İşlevleri
2. İnsan Haklarının Uluslar Arası Düzeyde Korunması
 - a. Uluslar Arası Kuruluşlar
 - b. Uluslar Arası Belgeler
 - c. Uluslar Arası Gönüllü Kuruluşlar

C. İnsan Haklarının Korunmasında İnsan Hakları Eğitiminin Önemi

1. Haberdar Etme
2. Bilgilendirme
3. Davranış Geliştirme
4. Duyarlı Vatandaş Yetiştirme

Ç. İnsan Haklarıyla İlgili Özel Günler

ÜNİTE III MİLLÎ GÜVENLİK VE MİLLÎ GÜÇ UNSURLARI

Amaç 1 : Millî güvenliğin önemini kavrayabilme
Davranışlar :

1. Millî güvenliğin ne olduğunu söyleme
2. Türkiye için millî güvenliğin önemini açıklama
3. Millî hedefin ne olduğunu söyleme
4. Millî gücün ne olduğunu söyleme

5. Türkiye'nin millî güvenlik siyasetini belirleyen organların adlarını söyleme
6. Millî Güvenlik Kurulu'nun görevlerini açıklama

Amaç 2 : Türk Silâhlı Kuvvetleri'nin önemini kavrayabilme
Davranışlar :

1. Türk Silâhlı Kuvvetleri'nin, Türkiye Cumhuriyeti ve Türk milleti için önemini açıklama
2. Türk Silâhlı Kuvvetleri'nin temel görevlerinin neler olduğunu açıklama
3. Türk milletinin askerlik anlayışını açıklama
4. Atatürk'ün, Türk Silâhlı Kuvvetleri'nin görevleri ile ilgili görüşlerinden örnekler verme

Amaç 3 : Atatürk'ün barışçı bir devlet adamı olduğunu kavrayabilme
Davranışlar :

1. Atatürk'ün yurtda barışa verdiği önemi açıklama
2. Atatürk'ün dünya barışına verdiği önemi açıklama

Amaç 4 : Anarşi ve terörü tanımlayabilme
Davranışlar :

1. Anarşinin ne olduğunu söyleme
2. Terörün ne olduğunu söyleme

Amaç 5 : Terörün yayılma sebeplerini kavrayabilme
Davranışlar :

1. Terörün doğuracağı kötü sonuçların yeterince kavranmamasının, terörizmin yayılmasına neden olduğunu açıklama
2. Bazı kişi ve kuruluşların terörizmin yayılmasına bilerek veya bilmeyerek katkıda bulunduğunu açıklama
3. Bazı kitle haberleşme araçlarının bilerek veya bilmeyerek terörün yayılmasına katkıda bulunduğunu açıklama
4. Bazı devletlerin teröre destek verdikleri için terörün yayıldığını açıklama
5. Bazı silâh üreticilerinin örgütlere silâh satarak terörün yayılmasına neden olduklarını açıklama
6. Ülkeler arasında terörün önlenmesi ile ilgili yeterli iş birliğinin sağlanamamasının terörün yayılmasına neden olduğunu açıklama
7. Halkın bazı kesimlerinin terör konusunda yeteri kadar duyarlı olmamasının terörün yayılmasına neden olduğunu açıklama

Amaç 6 : Terörle mücadelede kişilere düşen görevleri kavrayabilme
Davranışlar :

1. Terörle mücadelede kişilere düşen görevlerin neler olduğunu söyleme
2. Terörlere mücadelede kişilere düşen görevleri açıklama
3. Terörle mücadelede kişilere düşen görevlerin önemini açıklama
4. Devlete yönelik iç ve dış tehdit önleme konusunda eğitimin önemini vurgulayan Atatürk'ün sözlerinden örnekler verme

Amaç 7 : Ülkemizde iç tehdit unsurlarının hedeflerini kavrayabilme

- Davranışlar :
1. İç tehdit unsurlarının Türkiye Cumhuriyeti devletini bölmeyi amaçladıklarını açıklama
 2. Ülkemizdeki iç tehdit unsurlarının anarşi ve terör yaratmak istediklerini açıklama
 3. Ülkemizdeki iç tehdit unsurlarının Türkiye'nin ekonomik yönden zayıflamasını hedeflediğini açıklama
 4. Ülkemizdeki iç tehdit unsurlarının toplumda korku yaratarak devlet otoritesini sarsmayı amaçladıklarını açıklama
 5. Ülkemizdeki iç tehdit unsurlarının toplumumuzda Atatürk ilkeleri doğrultusunda oluşmuş çağdaş anlayışı yıkmayı amaçladıklarını açıklama
 6. Ülkemizdeki iç tehdit unsurlarının millî birlik ve beraberliğimizi bozmak için her türlü çaba içerisine girdiklerini açıklama
 7. Ülkemizdeki iç tehdit unsurlarının kendi görüşleri doğrultusunda rejimi değiştirmeyi amaçladıklarını açıklama

Amaç 8 : Dış tehdit unsurlarının hedeflerini kavrayabilme

- Davranışlar :
1. Dış tehdit unsurlarının Türkiye üzerindeki emellerini açıklama
 2. Bazı devletlerin Türkiye üzerindeki emellerini gerçekleştirmek için ülkemizi bölmek, parçalamak ve rejimimizi yıkmak amacı ile yıkıcı ve bölücü örgütleri desteklediklerini açıklama
 3. Dış tehdit unsurlarının ülkemizi silâh ve uyuşturucu pazarı olarak kullanmak istediklerini açıklama

KONULAR

Millî Güvenlik

1. Millî Güvenlik
2. Millî Hedef
3. Millî Güvenlik Siyasetini Belirleyen Organlar
4. Millî Güç
5. Askerî Güç
 - a. Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Önemi
 - b. Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Temel Görevleri
 - c. Askerlik Görevinin Kutsallığı
6. Türkiye'ye Yönelik İç ve Dış Tehdit
 - a. Anarşi ve Terör Kavramı
 - b. Terörün Yayılma Sebepleri
 1. Bilgi ve Anlayış Azlığı
 2. Kamuoyunun Terör Konusunda Eğitimsizliği
 3. Bazı Kişi ve Kuruluşların Bilerek veya Bilmeyerek Terörizme Katkısı
 4. Bazı Kitle Haberleşme Araçlarının Bilerek veya Bilmeyerek Terörizme Katkısı
 5. Terörü Destekleyen Devletlerin Mevcudiyeti
 6. Bazı Silâh Üreticilerinin Örgütlere Silâh Satması
 7. Ülkeler Arasında İş Birliğinin Sağlanamaması
 8. Halkın Yeteri Kadar Duyarlı Olmaması

7. Terörle Mücadelede Kişilere Düşen Görevler

- a. Millî Hedefler Doğrultusunda Bilinçli Olmak
- b. Eğitim ve Öğretimi, Millî Birlik ve Beraberliği Sağlayıcı ve Güçlendirici Tarzda Sürdürmek
- c. Yıkıcı ve Bölücü Faaliyetlere Karşı Bilinçli Olmak
- ç. Yıkıcı ve Bölücü Faaliyetleri Etkisiz Kılacak Düşünce Yapısına Sahip Olmak
- d. Terörizme Karşı Duyarlı Olmak
- e. Türkiye Cumhuriyeti'ne Türk Toplumuna, Türk Millî Değer ve Kültürüne Bağlı Olmak
- f. Cumhuriyet Yönetimine İnançla Bağlı Olmak
- g. Türk Olmakla Gurur Duymak
- ğ. Vatan ve Bayrak Sevgisiyle Dolu Olmak

8. Güncel Tehdit

- a. İç Tehdit Unsurlarının Hedefleri
 1. Hedef Ülkede Anarşi ve Terör Ortamı Yaratmak
 2. Devlet Otoritesini Sarsmak
 3. Toplum Yönetilemez Hâle Getirmek
 4. Devletin Ülkesi ve Milletiyle Olan Bütünlüğünü Parçalamak
 5. Çağdaş Anlayışı Yıkmak
 6. Ülkede Rejimi Değiştirerek Kendi Görüşlerinin Etkin Olduğu Bir Düzen Kurmak
- b. Dış Tehdit Unsurlarının Hedefleri
- c. Türkiye'nin Jeopolitik Öneminden Dolayı Yabancı Ülkelerin Ülkemiz Üzerindeki Emelleri
- d. Kaçakçılık

ÜNİTE IV

İNSAN HAKLARININ KORUNMASINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Amaç 1 : İnsan haklarının korunmasında karşılaşılan sorunlar ünitesi ile ilgili temel kavramların anlam bilgisi

- Davranışlar :
1. Eğitim kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 2. Ekonomi kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 3. Siyasal örgütlenme kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma
 4. Kültür kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma

Amaç 2 : İnsan haklarının korunmasında karşılaşılan sorunlar ünitesi ile ilgili temel ilkeler bilgisi

- Davranışlar :
1. İnsan haklarının korunmasında ve ihlallerinin önlenmesinde kişilerin görevleri ile ilgili ilkeleri söyleyebilme
 2. İnsan haklarının korunmasında ve ihlallerinin önlenmesinde devletin görevleri ile ilgili ilkeleri söyleme/yazma
 3. İnsan haklarının korunabilmesi ve ihlallerinin önlenmesi için ulusal insan hakları kuruluşlarının görevleri ile ilgili ilkeleri söyleme/yazma
 4. Devlet görevlilerinin insan hakları eğitimi görmelerinin gerekliliğini söyleme/yazma

Amaç 3 : İnsan haklarının korunmasında karşılaşılan sorunlar ünitesi ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme

Davranışlar :

1. İnsan haklarının korunmasında kişiden kaynaklanan belli başlı engelleri açıklayarak söyleme/yazma
2. İnsan haklarının korunmasında siyasal nedenlerden kaynaklanan belli başlı engelleri açıklayarak söyleme/yazma
3. İnsan haklarının korunmasında ekonomik nedenlerden kaynaklanan engelleri açıklayarak söyleme/yazma
4. İnsan haklarının korunmasında kültürlerin hangi durumlarda nasıl engel olduğunu açıklayarak söyleme/yazma
5. İnsan haklarının korunmasında eğitimsizliğin nasıl engel olduğunu açıklayarak söyleme/yazma
6. İnsan haklarını korumanın ve insan hakları ihlallerini engellemenin neden devletin görevi olduğunu açıklayarak söyleme/yazma
7. İnsan haklarının korunmasında karşılaşılan bazı sorunların eğitimle nasıl aşılabileceğini açıklayarak söyleme/yazma

Amaç 4 : İnsan haklarının korunmasında karşılaşılan sorunlar ünitesi ile ilgili temel ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme

Davranışlar :

1. Belirli bir durumda bir hakkın korunmasında kişiden kaynaklanan yeni bir engel örneği söyleme/yazma
2. Belirli bir durumda bir hakkın korunmasında kişinin içinde yetiştiği kültürden kaynaklanan yeni bir engel örneği söyleme/yazma
3. Belirli bir durumda bir hakkın korunmasında eğitimsizlikten kaynaklanan yeni bir engel örneği söyleme/yazma
4. Belirli bir durumda bir hakkın korunmasında siyasal nedenlerden kaynaklanan yeni bir engel örneği söyleme/yazma
5. Belirli bir durumda bir hakkın korunmasında ekonomik nedenlerden kaynaklanan yeni bir engel örneği söyleme/yazma
6. Bu engellerle ilgili verilen yeni bir durumda kullanılacak veya kullanılmayacak ilkeyi veya ilkeleri söyleme/yazma

Amaç 5 : İnsan haklarının işlevselleştirilmesinde eğitimin rolünü takdir ediş

Davranışlar :

1. İnsan olma bilincini kazandırmada eğitimin rolünü anlatan konuşmalar yapma
2. Vatandaşlık bilincini kazandırmada eğitimin rolünü anlatan yazılar yazma
3. İnsan haklarına saygının oluşturulmasında eğitimin önemini vurgulayan makale, deneme ve kitapları okuma
4. İnsan hakları ile ilgili açık oturum, sempozyum, konferans ve panellere katılma
5. İnsan hakları ile ilgili ihlallere uğradığında temel haklarını talep etme

KONULAR

A. İnsan Haklarının Korunmasında Belli Başlı Engeller

1. Kişilerin Özelliklerinden Kaynaklanan Engeller
2. Eğitimsizlikten Kaynaklanan Engeller

3. Siyasal Nedenlerden Kaynaklanan Engeller
4. Ekonomik Nedenlerden Kaynaklanan Engeller
5. Kültürlerden Kaynaklanan Engeller
6. İnsan Olma Bilincinin Eksikliği
7. Hoşgörüsüzlük
8. Toplumsal İlişkilerin Düzenlenme Bilinci

B. İnsan Haklarını Korumanın İşlevselleştirilmesinde İnsan Hakları Eğitiminin Rolü

1. İnsan Olma Bilinci
2. Vatandaşlık Bilinci
3. İnsan Haklarına Saygı
4. İnsan Haklarını Talep Etme

TEMEL KAVRAMLAR

Kültür, Eğitim, Ekonomi, Siyasal Örgütlenme

ÖRNEK İŞLENİŞ

Dersin Adı : Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi
Sınıfı : 8
Ünitenin Adı : İnsan Haklarının Korunmasında Karşılaşılan Sorunlar
Konunun Adı : Eğitimsizlikten Kaynaklanan Engeller
Süre : 40 dakika
Yöntem ve Teknikler : Anlatım, Soru-Cevap, Büyük Grup Tartışması

Amaç 1 : İnsan haklarının korunmasında karşılaşılan sorunlar ünitesi ile ilgili kavramların anlam bilgis.

Davranışlar :

1. Eğitim kavramının ne anlama geldiğini söyleme/yazma

Amaç 3 : İnsan haklarının korunmasında karşılaşılan sorunlar ünitesi ile ilgili temel ilkeleri açıklayabilme.

Davranışlar :

1. İnsan haklarının korunmasında eğitimsizliğin nasıl engel olduğunu açıklayarak söyleme/yazma
2. İnsan haklarının korunmasında karşılaşılan bazı sorunların eğitimle nasıl aşılabileceğini açıklayarak söyleme/yazma

Amaç 4 : İnsan haklarının korunmasında karşılaşılan sorunlar ünitesi ile ilgili ilkeleri yeni durumlarda kullanabilme.

Davranışlar :

2. Belirli bir durumda bir hakkın korunmasında eğitimsizlikten kaynaklanan yeni bir engel örneği söyleme/yazma.

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞI

Karar Sayısı : 89

Karar Tarihi : 07/07/1998

Konu : Görme Engelliler İlköğretim Okulu (6.7.8. Sınıf)
Modelaj-İş Dersi Öğretim Programının Kabulü.

Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 08/11/1996 tarih ve 009116 sayılı teklif yazıları üzerine, Kurulumuzda görüşülerek uygun bulunan Görme Engelliler İlköğretim Okulu 6,7,8. Sınıf Modelaj-İş Dersi Öğretim Programının 1998-1999 Öğretim Yılı'ndan itibaren uygulanmak ve denenip geliştirilmek üzere ekli örneğine göre kabulü kararlaştırıldı.

Hikmet ULUGBAY
Millî Eğitim Bakanı

Orhan ÖZDOĞANLAR
Kurul Başkanı

Güler ŞENÜNER
Üye

Dr. Ezdihar KARABULUT
Üye

Nazım İrfan TANRIKULU
Üye

Ömer ÖZÜDURU
Üye

Sürmeli AĞDEMİR
Üye

Mustafa ERTÜRK
Üye

Selahattin MEYDAN
Üye

Haşim AYAOKUR
Üye

Sevim ÇAMELİ
Üye

Ömer AÇIKEL
Üye

Dr. Veli KILIÇ
Üye

Füsun KÖKSAL
Üye

Orhan ÖZALP
Üye

Erhan AVUNDUK
Üye

GÖRME ENGELLİLER İLKÖĞRETİM OKULLARI
(6,7,8. SINIF) MODELAJ-İŞ DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMLARI

GİRİŞ

Modelaj-İş dersi öğretim programı görme engelli öğrencilerin engel özellikleri dikkate alınarak 6,7,8. sınıf öğrencileri için düzenlenmiştir.

Ülkemiz genelinde 75.000 görme engelli olup mevcut okullarda yaklaşık olarak ancak "bin" öğrenci öğrenim görmektedir. Görme engelli öğrencilerin, varlıkların biçimlerini, ilişkilerini hareketlerini ve görevlerini tanımları Modelaj-İş dersi uygulamalarıyla mümkün olmaktadır. Öğrencilerin dış dünya ile ilişkileri de bu dersle kurulabilmektedir. Bu nedenle Modelaj-İş dersi, öğrencilerin dokunarak incelediği nesnelerle ilgili gözlemlerini, izlenimlerini, duygu ve düşüncelerini (tasarım ve imgelerini) iki ve üç boyutlu resim ve model uygulamalarıyla derece derece geliştirip zenginleştirerek yaşamı sevmelerini, iç dünyasındaki gizli yeteneklerini de keşfedip üretken hâle gelmelerini sağlar.

Modelaj-İş dersinin kavram geliştirmede rolü büyüktür. Diğer derslerle uyum içinde uygulanmasına önem verilmiştir. Özellikle fen ve sosyal bilimler alanlarıyla ortak çalışmalar yapılmasına zemin hazırlanmıştır.

Dokunma duyusunun geliştirilmesi esas alınarak bu duyunun diğer duyularla uyumlu çalışmasına imkân vermektedir. Öğrencinin gelişim seviyesi ile öğrenme temposuna uygunluk gözetilmiş, öğrenme isteği uyandıracak ilginç konularla desteklenmiştir.

Programların uygulanmasında dersin genel, ünitelerin özel amaçları ve bunlara ilişkin bilgi, beceri, tavır ve tutum alanındaki davranışlarının uygulama içinde kazandırılırken birbirleriyle pekiştirilmesine de dikkat edilmelidir.

Bu program bir yıl süre ile haftada iki saat olarak uygulanacaktır.

UYGULAMA İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Modelaj-İş dersi çalışmaları temel beceriler kazandırmakla beraber öğrencide duygu ve düşünce gelişimine yardımcı olur. Öğrenci bir şeyi ancak onun hakkındaki bilgisi derecesinde yapabilir. Öğrencilerin modelaj-İş ile ilgili yeteneklerinin derece derece gelişmesi için öğretmen görme engelli çocuğun hayatındaki sınırlılığı kaldıracak, çevresini genişletip yaşantısını zenginleştirecek tedbirler alınır.

2. Aynı amaca ulaştıracak şekilde çok ve çeşitli konular tespit edilir, öğrencinin bu konular içinden ilgi duyduğu konuları seçmesine fırsat verilir.

3. Modelaj-İş dersinin esas amacı olan kavram geliştirme eğitimi unutulmadan, konular kuramsal derslerden, günlük olaylardan, öğrencilerin kendi yaşantılarından seçilir.

4. Öğrencinin yaratıcılık gücünü ortaya koymasında, yapılan etkinliğe ilgi duymasının ve iyi güdülenmesinin önemli rol oynadığı unutulmamalıdır. Bu nedenle yapılacak etkinlik ve konunun seçimi öğrencilerle birlikte yapılır.

5. Bir çocuğun sürekli aynı konu üzerinde çalışması uygun değildir. Bu tür çalışma yapan çocuklar değişik konulara yönlendirilir.

6. Çalışma konularında somut kavramlardan hareketle soyut çalışmalara yönlendirilir.

7. Öğrencilere bir konu ile ilgili soyut algılama güçlerini ölçmenin dışında, serbest çalışma vermektен kaçınılır.

8. Hep aynı malzeme ve teknikle çalışma usandırıcı olacağından, öğrencilerin değişik malzemelerle, değişik tekniklerle çalışmalarına imkân verilir.

9. Yapılan çalışmalarda hataları sözle ikaz etme yerine, modeli kıyaslama yaparak düzeltme yoluna gidilmelidir. Çalışmalarda kırıcı eleştiri ve otoriter tutumdan kaçınılmalıdır. Yapıcı ve sevecen bir yaklaşım uygulanır.

10. Modelaj-İş öğretmeni diğer ders öğretmenleri ile iş birliği içinde olmalı, plânlarını birlikte yaparak ünitelerde paralellik sağlamalıdır. Diğer derslerin bazı konularının pekiştirilmesinde modelaj-İş dersinden yararlanılır.

11. Derse başlarken öğrencinin iş önlüğü giymesi, ders bitiminde de araçları yerlerine koyması, atölyenin temizliğini yapması ve kendi temizliğini yaparak atölyeyi terk etmesi sağlanılır.

12. Bitmemiş çalışmaların bir sonraki derste tamamlanabilmesi için uygun şekilde saklanmaları sağlanır. (Örnek: Kille yapılan çalışmalar ıslak bir beze sarılarak naylon torba içerisinde saklanmalıdır.)

13. Uygulamada bireysel farklılıklar göz önünde tutulmalıdır. Amaca ulaştıran çok ve çeşitli konu arasından öğrencinin beceri düzeyine uygun konular seçilir.

14. Her öğrenci biçim, şekil, kavrama, yaratıcılık ve estetik yönünden aynı gelişimi gösteremeyeceğinden öğrencilerle tek tek ilgilenilir.